

Leonardas Kerulis 87.V.15
5828 So.Campbell Ave.
Chicago, IL 60629

Free Lithuania

2618 West 71-st Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. (312)476-3371 or 839-5531
Second Class Postage Paid
At Chicago, Illinois
Atskiro nr. kaina 50 ct.
Single Copy 50 cent

Laisvoji Lietuva

Mano tėvo šiaudinė trobelė
Ir jos žaidro šventi pelenai —
Man į galvą ir širdį vis kala:
Tu čia augai, gimei, gyvenai.

Mano tėviškės name gimtasis.
Mano žaidro gyvoji ugnie!
Aš šaukiu tavo amžiną dvasią:
Nepamirški manęs tu, o ne!

EINA XL METUS

1987 BIRŽELIS - JUNE 11

Nr.12 (1509)

KONSTITUCIJOS SUKAKTIS

Šiemet JAV švenčia savo Konstitucijos 200 metų sukaktį. Jau pasirodė įvairios knygos, buvo sudarytos įvairios komisijos, diskusijų grupės, daugybė seminarų, autoriai parašė tekstus naujoms televizijos programoms, tačiau liaudis dar mažai įsijungė į šiuos minėjimus, dar neatsigavusi po pernykščių Laisvės Statulos 100 metų minėjimų. Įvairūs opiniai tyrimai parodė, kad amerikiečiai mažai apie savo Konstituciją žino. Hearst korporacijos tyrimai parodė, kad tik apie 41 nuoš. piliečių dar atsimena mokyklose išmoktas konstitucijos svarbiausias tiesas. Tie patys tyrimai atidengė, kad 45 nuoš. Amerikos piliečių manė, jog pagarsėjęs teigimas: "Iš kiekvieno pagal jo sugebėjimus; kiekvienam pagal jo reikalavimus". ...yra įrašytas Amerikos Konstitucijoje. Iš tiesų, tas teigimas yra sugalvotas Karlo Markso.

Kartu su sukaktimi spaudos puslapis ir televizijos bangas vis dar užima Irano-Kontras ginklų skandalas. JAV Kongresas ir Specialus prokuroras dar nebaigė tyrinėti, kas ir kaip prasižengė su Kongreso nutarimu uždrausti paramą Nikaragvos laisvės kovotojams, kaip juos pavadinęs prezidentas Reaganas. Konstitucijos minėjimai ir praktiškai užsienio politikos darbai aiškiai rodo, jog Amerikos konstitucija nėra tobula. Viena vyriausybės šaka varžo kitos šakos darbus, juos prižiūri, kontroliuoja. Daug kas mano, jog tokie suvaržymai tokios dviejų valdžios šakų kovos mūšiniuose pasaulio politikos posūkiuose Amerikai tik kenkia, jos užsienio politiką varžo, jos pasaulio strateginiusėjimus apskunkina. Speciali teisininkų komisija, kurios tikslas buvo panagrinėti Konstitucijos vertę, pasakė, jog sukakties proga reikia

pripažinti, kad Konstitucija nėra tobula ir neužtikrina tautai geros valdymo formos, neduoda vykdomajai valdžiai reikalingos vienybės ir paramos. Jau girdisi siūlymų: rinkti prezidentą ketveriems metams, o taip pat ir Atstovų Rūmų narius, kurie dabar renkami dvejų metų terminui. Senatoriai turėtų būti renkami aštuonerių metų terminui. Nustatyta, kad rinkimai ypač suskaldo politikus kampanijose kandidatai, kaip taisyklė, atsiriboja nuo vykdomosios valdžios ir savo kalbose ją ypač kritikuoja, puola. Siūloma taip pat leisti Kongreso nariams tarnauti vyriausybės kabinete.

Tokiems planams įgyvendinti reikėtų keisti Konstitucijos punktus ar ją papildyti. Tas, tačiau, pagal dabartinius įstatymus nėra lengva. Per 200 metų federalinė konstitucija buvo papildyta 26 kartus. Visų valstijų konstitucijos turėjo jau apie 5,000 papildymų. Papildymą sustabdyti, jo nepraleisti gali 34 nuošimčiai Kongreso balansuojančių narių arba 13 valstijų, nepritariančių papildymui. Dėl naujų papildymų nėra ko tikėtis, nors dabartinė vyriausybė ir nevienas senatorius yra linkę įvesti naują Konstitucijos straipsnį - balansuoto biudžeto reikalavimą.

Kalbant apie dabartinę Konstituciją ir jos netobulumus, specialistai pareiškia, jog įstatymo kūrėjai paliko vergiją, kaip ji buvo prieš 200 metų. Tai Havajuose klausytojams priminė vienintelis juodas Aukščiausiojo Teismo narys Thurgood Marshall. Vergo žodžio konstitucijoje nėra. Autoriai įrašė "kiti asmenys" vietoje "vergo". Kada reikėjo nustatyti Kongreso rinkimuose skaičių, kiek rinkėjų ar gyventojų vienas Kongreso atstovas turi turėti, juodieji gyventojai būdavo

vertinami tik kaip trys penktadaliai vieno laisvo žmogaus. Užtruko daug metų, reikėjo civilinio karo ir kelių Konstitucijos papildymų, kol jie atnešė pasikeitimus, kuriais dabar džiaugiasi Amerikos piliečiai.

Seminaruose ir debatuose, kur kalbama apie Konstitucijos privalumus, siūloma ne tik organizuoti naujus papildymus, bet ir atšaukti kai kuriuos senus. Jau minėtas siūlymas subalansuoti valstybės biudžetą. Siūloma leisti prezidentams tarnauti ilgiau negu dvi kadencijas, siūloma padaryti atskirą valstiją iš Kolumbijos distrikto kur dabar yra Amerikos sostinė. Šis siūlymas gavo tik 16 valstijų pritarimą, o reikėjo 38 valstijų. Taip kol kas tas distrikto valstijos teisių ir negaus, jei tokio įstatymo nepraves Kongresas.

Daugumas komentatorių sutinka, kad dabartiniai Irano ginklų ir Kontrų paramos klausimai, kaltųjų valdžios pareigūnų ieškojimas, jų piktas tardymas Kongreso komitetuose ir Specialaus prokuroro veikla rodo, kad Konstitucijos kūrėjai numatė, jog valdžią reikėjo padalinėti į tris šakas, kad viena šaka prižiūrėtų kitas dvi. Kūrėjai pramatė, kad bus pavojinga sutelkti galią į vienas rankas ar tai būtų prezidentas ar parlamentas. Užsienio politikos uždavinys per 200 metų buvo ir turėtų likti prezidento ir Kongreso rankose. Todėl ta užsienio politika buvo ir bus neveiksminga, suskaldyta, nevieninga. Todėl kitos pasaulio valstybės ir jų vadai dažnai nežino, kurie bus Amerikos posūkliai, pasikeitimai užsienio politikoje. Tas įneša painiavą ir maišatį ne tik Amerikos priešių, bet ir jos draugų bei sąjungininkų tarpe.

Br. P.

MALDA UŽ TĖVYNĘ

Dail. Jurgis Juodis

BIRŽELIS IR MES

Dr. JONAS KUNCA

Tikrumoje Lietuvos tautos naikinimas buvo pradėtas tuoj pat po rusų invazijos. 1940 metais liepos 11-14 dienomis buvo areštuoti ir sunaikinti 2000 užimančių vadovaujamas vietos lietuvių. Tik po metų, birželio 14 - 17 dienomis, buvo pradėtas masinis tautiečių gaudymas ir išvežimas į Sibiro koncentracijos stovyklas. Taip ir liko birželio įvykiai simboliška lietuvių tautos aukų prisiminimo data.

Kiekvienam lietuviui, tuo labiau išeivijos vadovams, privalu žinoti žinoti bent apytikrą išžudytų lietuvių skaičių, kad neatsitiktų kaip vienam žinomam išeivijos atstovui, kuris nu kalbėjo apie 22-32,000 žuvusių. Netekom minėtų 2,000 valdininkų, 6000 aukštesniųjų karininkų ir kareivių, 9,500 išžudytų kalinių prieš pasitraukiant rusams, 3460 lietuvių aktyvistų 2000 sukilusių pradžioje karo, 30,000 partizanų, ir dar 640,000 deportuotų po karo pabaigos. Iš viso rusai sunaikino 767,000 lietuvių ir vokiečių dar 40,000. Žydų žuvusių nuo nacių persekiojimo skaičius siekia 160,000. 15,000 daugiausiai bendradarbiaujančių su NKVD žydų, pabėgo su besitraukiančiais rusais ir vėliau grįžo tęsti savo darbą. 30,000 jų buvo išvežti iš Lietuvos į koncentracijos stovyklas Vokietijoje, Lenkijoje ir kitur.

Tik dėl buvusio karo ir su juo susijusių aplinkybių kaltės repatriavo į Vokietiją 110,000 Lietuvos vokiečių ir dalis lietuvių ir 64,000 mūsų tautiečių pasitraukė į Vakarus. Taip Lietuva neteko virš vieno milijono savo gyventojų.

Nėra ko kartoti apie baisų likimą mūsų išeivčių brolių ir kovojančių prieš okupantą partizanų. Visiems tai yra gerai žinoma. Ką esame pamiršę yra tai, kad išlikę gyvi ir dar patogiai gyvendami demokratinuos kraštuose esame pamiršę bent dalinai atsiųgti savam kraštui ir ypač žuvusiems už jo laisvę!

Mūsų veikimas yra per daug pavir-

šutiniškas. Daugiau muduodam negu iš tikrųjų dirbam. Veiklos aktyvumas dažnai yra garbės ieškojimas ne siekiant ko kilnesnio ir aukštesnio, bet stengiantis kritikuoti dar kiek daugiau veikiančius arba lenktyniaujant į pirmininkų vietas.

Mumyse lyg ir atgimė sena baudžiauninkų pataikavimo liga. Lankstomės visiems keturiem vėjams: rusams, žydams, turtuoliams, daktaram ir kitom aukštom asmenybėm, aukštom bent mūsų nuomone, pamiršdami, kad su tuo pataikavimu užsitarnaujam tik panieką, bet ne dėkingumą.

Taip neatsiteisim Lietuvai nei už ją žuvusiems. Skubu atsikratyti šitos lietuvių nevertos silpnybės. Veikimas turi būti naudingas tautai ir valstybei. O jis bus, jei prieš pradėdami darbą geriau apsvarstysim, suplūsim ir tada energingai jį vykdysim. Tuo išvengsim bereikalingo jėgų ir išteklų eikvojimo.

Gera dalis mūsų išeivčių nori būti gudrūs: gyventi patogiai ir saugiai čia, laisvuose vakaruose, neįsiviliant lietuvių darbą. Pagal jų trumparegišką galvoseną, Amerika, Australija ar Kanada yra taip toli nuo rusų ir jiems negresia joks pavojus. O jeigu maskoliai ir ateitų, tai ką jie darys tokiame ramiam žemumui, kuris niekad neprasitarė prieš krašto okupantą.

Deja jiems, šių dienų pasaulyje jau nebeliko jokios saugios vietos. Arba bus sugriautas komunistinio sąmokslo lizdas - Sovietų Sąjunga, arba ra donieji užvaldys visą pasaulį ir su tvarkys visus pabėgusius iš komunistinio rojaus, nežiūrind jų "diplomatiškos".

O kam nerūpi jo vaikų ateitis? Kas norėtų, kad jaunoji karta turėtų gyventi marksistinėje vergovėje?

Ne gražiais žodžiais, bet prasmingais darbais privalom prisiminti žuvusius už Lietuvą, jei ne dėl šios žinės išmetinėjimo, tai bent dėl mūsų pačių ir mūsų vaikų ateities.

AFGANISTANO INVAZIJOS ŽLUGIMAS

J. VIL.

Sovietų Sąjunga, plėsdama savo vergų imperiją, praeito dešimtmečio gale atkreipė savo grobuoniškas akis į Pietų-Rytuose nuo Turkestano ir Uzbekistano esantį retai apgyventą, primityvų kraštą Afganistaną. Sovietams tas kraštas parūpo ir todėl, kad nuo jo pietinių ribų, vos už 500 km. jau yra šiltųjų vandenynų Arabų jūros krantai ir uostai, apie kuriuos ir Rusijos carai svajojo.

1978 m. gale Sovietų agentai, prikurę karius, pradėjo jiems suruošti labai kruviną komunistinį perversmą. Buvo nužudyti valstybės prezidentas ir nemažai valdžios asmenų. Naujų prezidentų paskirtas pagal sovietų nurodymą Hafizulah Amin.

Bet Amin'ui neilgai teko tose pareigose išbūti, nes jis nepajėgė Afganams komunizmą įpiršti. Tada Sovietai nutarė Afganistaną okupuoti ir valdžios priešaky pastatyti apsukresnį komunistą.

1979 m. gruodžio mėn. gale Sovietų karo vadovybė pasiuntė į Afganistaną sostinę Kabulą didžiulį oro desantą, o nauju neseniai pabaigtu greitkelio iš Sovietų Azijos atriedėjo keletas šimtų tankų ir sunkvežimių su Sovietų kariais. Prezidento rūmus užėmė oro desanto kariai ir poitiniai komisarai, tuojau sušaudė prezidentą Amin ir jo šeimos narius. O Afganistan prezidento pareigas pavadė iš Čekoslovakijos atgabentam, komunistui Babrak Kamal.

Tokia netikėta įvykių eiga ir svetimųjų invazija apstulbino šio konservatyvaus musulmonų krašto ramius

gyventojus. O kai Sovietų kariai ir komisarai pradėjo Kabule vykdyti areštus ir švaistytis po artimuosius kaimus, laisvę mylinčius afgamus apėmė pagieža ir išibrovėlių neapykanta. Vyrai nusikabino nuo sienų senovinius šautuvus ir pasiėmė šaudmenų, maisto ir reikmenų, išėjo į kalnus, gintis nuo išibrovėlių.

Neturėdami nei vadų, nei karinio patyrimo, nei modernių ginklų, afganai pradėjo kovoti jai pirmaisiais metais labai kentėjo nuo Sovietų kovos lėktuvų bei helikopterų ir tankų ugnies. Afganai savo senų šautuvų kulkomis negalėjo numušti aukštai skraidančių Sovietų lėktuvų, nei lygumomis slenkančių tankų.

Sovietai, sutelkę net 115,000 gerai ginkluotų kariuomenės, ne tik iššaudė daug laisvės kovotojų, bet paplūsdė kraujuose ir ramiuosius gyventojus - senius, moteris ir vaikus, nušaudami nuo žemės paviršiaus ištisus kaimus.

Dieną ir naktį, šimtai šimtų afganistaniečių, sunkiai praeinamais kalnų keliais plūdo į Pakistaną. Čia per septynerius metus susitelkė net 5 milijonai Afganistan pabėgėlių. Bet krašte likusių gyventojų ir laisvės kovotojų bei pasipriešinimo dvasios Sovietų karinė mašina nepajėgė palaužti.

Pagaliam, prieš 3-4 metus "atskubėjo" ir amerikiečiai, kiniečiai bei kiti kraštui su karine pagelba. Dabar partizaninis karas Afganistane yra žymiai pasikeitęs. Sovietų lėktuvai

bei helikopterai jau nebesišvaisto pa dangėmis kaip anksčiau. Laisvės kovotojai, gavę iš Amerikos priešlėktuvinių raketų ir išmokę jas naudoti, jau kas mėnesį numušia bent po 20 Sovietų kovos lėktuvų. Partizanai gavo ir prieštankinių bei kitų naujoviškų ginklų, kurie privertė Sovietų igrulnas nemotolti nuo savo bazių. O naktimis net ir Kabule Sovietų kariams jau nebesaugu. Šiemet net netoli Sogoso sienos trys Sovietų igrulnos buvo laisvės kovotojų užvaldytos. Karo korespondentai apskaičiuoja, kad iki šiol jau yra užmuštų per 15,000 Sovietų karių ir dar daugiau yra sužeistų. Net ir lietuvių, priverstų kovoti už Sovietų grobuoniškus tikslus, buvo apie 90 karstuose atvežtų iš Afganistano į Vilnių.

Naujasis Sovietų diktatorius M. Gorbachevas, Amerikos, Kinijos ir daugelio kitų valstybių bei tarptautinių organizacijų spaudžiamas, pareiškė, jog jis Sovietų kariuomenę rengiasi iš Afganistano išvesti. Tik jis rūpinasi, kad ten liktų saugi, Sovietų S-gai palanki vyriausybė.

Tačiau sunku tikėtis, kad Afganistano gyventojai, ypač laisvės kovotojai, sudėję už laisvę tiek aukų, galėtų tokią vyriausybę toleruoti.

Neseniai U.S. News & W.R. žurnale buvo rašyta, jog Gorbachevas vis tik nusistatęs Sovietų kariuomenę iš Afganistano ištraukti, kai tik vidaus politikoj atsieksias tinkamą laimėjimą, atsveriantį Afganistano invazijos siekių pralaimėjimą.

KUO SKAITLINGIAU MINĖKIM

BIRŽELIO ĮVYKIU

ĮVYKIAI IR MINTYS

INKVIZICIJA WASHINGTONE, PUČAS FIDŽI, BANKROTAS
AFRIKOJE, BROLIAVIMAS MADISONE, MUILLO BURBULAI
VATIKANE.

VILIUS BRAŽĖNAS

Kongreso inkvizicija tardant JAV antikomunistus gelbstinčius Pietų Ameriką nuo Sovietų perėmimo neina visai taip, kaip kairiesiems norėtųsi. Pirmiausia, esama reiškinių, jog publikai visa tai ima įkyrėti, ar bent jau nusibosti. Priedu, kiti įvykiai, kaip Gary Hart afera, jūreivių mirtis Persijos įlankoje, tornado Texase, AIDS epidemija bei ekonomija nukreipia žmonių dėmesį ir parodo, jog esama kitų, gal daug svarbesnių, klausimų, kuriais Kongresas turėtų sielotis. Eilė konservatyvių žurnalistų nurodo dar ir tai, kad JAV kairieji gal "išsišaukė vilką iš miško": jie davė progos patriotams pagaliau padaryti tai, ko Prezidentas nepadarė. Išaukti liudininkai pagaliau paaiškina JAV visuomenei, kas tie "contras", kodėl būtina juos remti JAV saugumui užtikrinti, kaip per Rau donuosius Sandinistus Sovietai gali sukelti chaosą Amerikos žemyne, iki Meksikos imamai. Kolumnistas ir Dortmund Kolegijos profesorius Jeffrey Hart neseniai parašė: "Reikia skaityti vieną iš didžiausių Reagano Administracijos neskėmių tai, kad jis neišėjo į rimtą kampaniją apšviesti Amerikos žmones tuo klausimu". Eilę kitų dešiniųjų jau seniai dėl to stebėjosi ir sielojosi.

Atrodo, jog smarkiai nukairėjusi Australijos vyriausybė atgauna sąmo. Ministeris Pirmininkas Bob Howe'as uždarė Libijos misiją Canberroje, kurią Kadafi vadina "Laudies Biuru". Buvo rasta, jog Libija bandė suorganizuoti Australijos juoduosius revoliucionierius. Neseniai Australijos kaimynės Ramiajame Vandenynė, Fidži

salos, kariškiai nuvertė Sovietų ir Libijos remiamą radikalią Darbo Partijos vyriausybę. WALL STREET JOURNAL birželio 1 d. straipsnyje nurodo ma, jog Sovietų kojos kėlimas į Ramiojo Vandenyno salas prasidėjęs Prahoje 1978 metais, kai Sovietų kontroliuojama Darbo Unijų Pasaulinė Federacija įsteigė "Pacific Trade Union Forum" kairiųjų, prieš Vakarus nukreiptoms, unijoms tenai paskatinti. Dabar, su kairiųjų unijų pagalba, kai JAV Kongresas "medžioja" amerikiečius antikomunistus, pro-Sovietinė Darbo Partija įsitvirtino Fidži saloje ir išprovokavo kariuomenės pučą.

Australijos vyriausybė atitinkamai pasiskundė už "demokratijos" (sovietinės...) atstatymą, tačiau širdyje matoma džiaugiasi padėtimi. Tačiau dar labiau nukairėjusi žavioli Naujoji Zelandija siūlė savo laivyno pagalbą Fidži kariniams daliniams įjungtiems į Jungtinių Tautų taikos dalinius Sinajuje, jei jie norėtų grįžti ir nuverstinau ją karinę vyriausybę. Neatrodo, kad anie skubėtų...

Pietų Afrikos vyriausybė susilaukė malonios staigmenos iš Amerikos. JAV kairieji, tarp jų Jesse Jackson, iš anksto žinojo, kad P. Afrikai pritaikytos sankcijos labiau atsilieps į P. Afrikos socializmo nualintų juodųjų kaimynų ekonomiją, negu į pačios P. Afrikos ekonomiją. Jie jau seniai pradėjo reikalauti pusės biliono (pradžiai) masinę pagalbą "fronto linijos kraštams" - P. Afrikos prosovietiniams kaimynams. Laimė JAV Senatas ką tik atmetė šį naują Amerikai nukraujuoti

pasiūlymą 77-niais prieš 15 balsų.

Kairieji pirmiausia sugriaua sankcijomis Afrikiečių ekonomiją, tada reikalauja, kad Amerika lįstų toliau į bankrotą tai ekonomijai gelbėti. Nereikėtų stebėtis, kad dėl to Senato žingsnio gali džiaugtis ne tik Pietų Afrikos vyriausybė, bet ir Amerikos mokesčių mokėtojai, kurie buvo konservatorių išpėti, kad neatsakingos sankcijos ypač pakenks nuo P. Afrikos gerbūvio priklausantiems jos kaimynams.

Tenka prisijungti prie Aurelijos Balašaitienės (DIRVOJE) nusistebėjimo tuomi, kad Madison, Wisconsin, lietuviai negauna paramos iš Centrinės grumtynės su prosovietiniais Madison elementais. "Talkos" ir "Meilės" (komunistams...) apaštalai ir jų akli pasekėjai tame mieste pasižovė susigiminiuoti su "sovietiniu" miestu... Vilniumi.

Tikrumoje gal nereikėtų stebėtis dėl veiksmų bejėgiškumo šiuo atveju. Juk tai yra pasėka to, kad nė vienas veiksnys nėra suorganizavęs periferijose vietovių aktyvesnės veiklos. Berods turiu daug liudininkų, jog jau seniai ir įkyriai bandau įrodyti veiksniams, jog tai yra būtina rimtai laisvinimo veiklai. Veiksnių centrutinė veikla tinka vien tiksliai įtaigoti centrus Washingtono, ar gal reikčiau valstijų sostines. Tuo tarpu gi JAV kairieji, ypač Sovietų satelitai, kurie matomai geriau supranta JAV politinę mašiną, negu mes, amerikiečiai lietuviai, veikia į centrus, bet ypatingai į periferiją, per įvairiausias "taikos koalicijas" ir "tarptautinį broliavimą".

Kaip ir daugumoje kitų vietovių, Medisone lietuviai matomai neturi ryšių su konservatoriais amerikiečiais, kurie galėtų būti talkininkais ir garbiakalbiais šioje mūsų byloje. Pavyzdžiui, kai Marylando vienas miestas užsimanė susibroliauti su okupuotos Latvijos Rezekne, amerikiečiai antikomunistai sukompromitavo "taikos apaštalus" nurodymai faktą, jog prie Rezekne esanti didžiulė KGB vergų darbo stovykla. Tuos davinius jie paėmė iš LAISVOJOJE LIETUVOJE dažnai minėtos nuostabios knygos anglų kalboje "Vadovas į Sovietų Sąjungos Darbo Vergų Stovyklas, Kalėjimus ir Psichiatrines Ligonines".

Toje pačioje Avraham Shiffrin'o parašytoje knygoje yra net septyni puslapiai apie Vilniaus kalėjimus ir vergų darbo stovyklas bei psichiatrinę ligoninę politiniams kaliniams kankinti. Pridėti planeliai nurodo tokias "turistines" vietas Antakalnio ir Rasų gatvėse, Lenino Prospekte bei Lenino Aikštėje. Net įdėtas smulkus "vienuolyno", Sovietų vadinamo "architektūrinių paminklų" planas. Tikrumoje tai yra specialios technikos vergų stovyklos, panašios į Solženytsino "First Circle", planas. Užsienio lietuviai, profesionalai turistai Vilniuje, čia gali net pasiskaityti apie KGB paveikliai aptarnaujamą NERINGOS kavinę, kurioje ko gero KGB mikrofonų yra nemažiau negu JAV Ambasadoje Maskvoje.

Nors mūsų vietinis Lietuvos Laisvės Forumas nėra veiksnys, paskambinau vienam Madisono lietuviui aktyvistui primindamas šią knygą kaip medžiagą "pysnikams" atremti. Nudžiugau, kai A. Čaplėnas pasakė išdukters Washingtono gavęs čia minėtą ištrauką apie Vilnių. Tačiau jis nusiskundė negalįs rasti knygyne pačios knygos. Nestebėtina, žinant tai, kad Madison marksinio universiteto įtakoje yra vienas iš kairiausių miestų Amerikoje. Tačiau ši knyga buvo lengvai gaunama per American Opinion Bookstore, jei vietovėje tokia yra, arba per centrinę jų įstaigą: 395 Concord Ave., Belmont, MA 02178. Daugelis John Birch Society narių vietovėse ją gali turėti.

Tai dar vienas įrodymas, kodėl mums reikia ryšių su JAV antikomunistais. Priedu, tenka sutikti su A. Čaplėnu, jog ši jų kova liečia mus visus, o ne vien tik saujelę Madison'o lietuvių.

* * *

Šių metų birželio 1 d. laidoje INSIGHT žurnalas skiria du puslapius, su trim nuotraukom ir žemėlapiu, Lietuvai krikšto jubiliejus proga. Straipsnyje gan išsamiai ir tiksliai nusako Lietuvos šiaurinė padė-

37-tos ŠALFAS S-gos šachmatų žaidynėse dalyvavo 9 žaidėjai, iš jų trys laimėjo I-mą vietą: Z. Bliznikas, J. Chrolavičius, A. Simonaitis. Nuotraukoje iš k. į dešinę: S. Dagis, N. Y., Z. Bliznikas, N. J., V. Kulpa, N. Y., J. Chrolavičius, Hamilton, Canada, P. Dičpinigaitis, N. Y., A. Simonaitis, N. Y., E. Stakys, N. Y. Nuotraukoje trūksta, dr. G. Kumpikaitės, N. Y. ir J. Vilpišausko, N. Y.

P. S. Pereinamoji šachmatų taurė 1982 metais padovanota dr. Algirdo Nasvyčio atminimui.

L. Tamošaičio motr.

KAS DRAUGAS, KAS PRIEŠAS ?

Gegužės pabaigoje prezidentas Reaganas pasakė reporteriams, kad, siekiant taikos, Amerika ims saugoti laisvus jūros kelius Persų jūroje, iš kur laisvasis pasaulis gauna taip svarbią energijos žaliavą - naftą. Prezidentas paaiškino, kaip nafta svarbi visam pasauliui ir kaip svarbu, kad ta nafta pasiektų vartotojus. Jis tačiau nepaaiškino, kaip Amerika tuos jūros kelius apsaugos ir kaip garantuos, kad naftos tanklaiviai pasiektų laisvojo pasaulio uostus. Koresponder tai susidarė įspūdį, kad JAV vyriausybė dar pati nežino, ką teks daryti. Detalės dar nesvarstytos, pripažino Pentagono kalbėtojai. Buvo aišku tik tai, kad teks į Persų jūrą pasiųsti daugiau karo laivų ir suorganizuoti aviacijos apsaugą.

Tuo Kongrese pasigirdo kritiški balsai: kodėl tai Persų įlanką reikia saugoti Amerikai? Ji iš ten gauna ne daug naftos. Kodėl ta apsauga nesirūpina Europa ar Japonija? Net 30 proc Persų įlankos naftos plaukia į japonų uostus, 15 proc. gauna vakarų Europos valstybės, o Amerika perka tik 4

tis ir jos, ypač su krikštu surišta, istorija. Įdomu ir tai, jog žurnalas nurodo, kad krikščionybės prigijimas užtruko geroką laiką: "Šis procesas tęsėsi per eilę metų". Toliau sako, jog Didysis Lietuvos Kunigaikštis Mindaugas su savo šeima ir dvariečiais apsikrikštijęs jau prieš 736 metus. "Jis buvo apvainikuotas karaliumi, ir Lietuvos pirmoji dioclezija buvo įsteigta prieš 734 metus. Vienok krikščionybė giliai neišsišaknijo" ("did not make great inroads") pakol daugiau negu už šimtmečiui Didysis Lietuvos Kunigaikštis Vytautas buvo apsikrikštytas 1383 metais ir Didysis Kunigaikštis Jogaila tapo apsikrikštytas 1387 metais. Jogaila po vedybų su karaliene Jadvyga tapo kaimyninės Lenkijos karaliumi.

Čia ir kyla klausimas: kodėl mes prasnaukėme 736 metų krikščionybės sukaktį, po to pramiejojome 734 metų sukaktį, ar 1983 m. nešventėme bent 600 metų sukaktį nuo D. L. K. Vytauto apsikrikštijimo? Nejaugi Jogailos sugulimas su Jadvyga padarė mus krikščioniškesniais negu visi kiti krikščionys? O jeigu jau taip labai norime trumpinti Lietuvos su krikščioninimo metus, turime kitą apvalų metų skaičių - 60 metų jubiliejų nuo Lietuvos Konkordato su Vatikanu 1927 m. sudarymo. Trumpesnę formalumais paremtą jubiliejų sunku būtų atrasti.

Grįžtant prie 600 metų krikščionybės Jubiliejus, atkreiptinas dėmesys į Birutės Kemežaitės redaguojamo žurnalo TAUTOS GYVYBĖ 1987 m. Nr. 2 straipsnį apie Vatikano išleistą italų kalba trumpą istorinę apžvalgą. Joje irgi minimas Mindaugo krikštas tačiau krikščionybės padėtis Lietuvoje iki Jogailos krikšto kaip tai užmuilyjama, vietomis sukeliant muilo burbulus.

proc. Prezidento kritikai nurodė, jog buvęs prezidentas Carteris 1980 m. buvo daug aiškesnis. Po sovietų invazijos į Afganistaną jis paskelbė, jog Amerika, jei reikės, panaudos savo karinę jėgą, kad Persijos jūra būtų laisva ir atdara. Carterio kalbą tada iššaukė sovietų gresmė, jos kariuomenės priartėjimas prie svarbių naftos centrų. Stebėjams taip ir liko neišskaidyti, kas iššaukė paskutinę prezidento Reagano kalbą.

Amerikoje jau buvo palaidoti 36 jaunų amerikiečių kūnai. Jie žuvo Persų įlankoje, kai gegužės 17 d. JAV karo laivą "Stark" susprogdino dvi Irakio lėktuvų paleistos raketos. Jos Irako buvo pirktos iš Prancūzijos. Raketos savo laiku gerai pasirodė Britanijos - Argentinos kare dėl Falklando salų. Nors Irako vyriausybė labai mažai atsispaudė dėl šios klaidos, kurią padarė Irako lakūnas, stebėtojai kalba, jog, galimas daktas, irakietis tyčia puolė Amerikos fregatą, atsilygindamas Amerikai už pernai Irako priešui Iranui parduotus ginklus, jų tarpe priešlėktuvines raketas, kuriomis iranėčiai numušė ne vieną Irakio lėktuvą ir nukovė ne vieną irakietį laivą. Irako prezidentas, parašęs prezidentui Reaganui net du atsiprašinius laiškus, griežtai paneigė tokią "keršto" galimybę. Laivo puolimas buvęs tik nelaiminga klaida.

Europos spaudo šiame epizode įžiūri dar vieną politinę Amerikos klaidą, dar vieną neįžvalgumą ir nepagalvotą ėjimą. Perna lapkričio mėnesį spaudos puslapiuose suskambėjo nelaukta žinia, kad Amerika pardavė savo priešui Iranui modernių priešlėktuvinių raketų ir prieštankinių pabūklų. Ta prekyba iššaukė nesibai įgandčius tyrinėjimus, specialius prokurorus, specialias komisijas, kurios ieško kaltininkų šiame "Irano-kontaras skandale". Tiems tyrinėjimams dar nesibaigus, dabar skelbiama, kad Ameriks pasiuntė tankų ir kitų ginklų į Kuaitą, iš kur jie nukeliavo į Iraką. Aiškėja, kad apie taiką ir karo greitą užbaigimą daug kalbanti Amerikos vyriausybė siunčia ginklus abiem kariaujančioms pusėms, kad tas karas kuo ilgiau užsitęstų ir abi pusės kuo daugiau išsisemtų ir nukraujuotų. O to, kaip visi žino, geistė geidžia Izraelis, nes Irakas ir Iranas abu yra aistringi Izraelio ir sionistų prieštai.

Kongrese yra daug ne tik demokratų, bet ir respublikonų, kurie klausia, kodėl Amerika turėtų plėsti savo kišimąsi į Irano-Irako konfliktą. Iki šiol formali Amerikos politika to karo atžvilgiu buvo neutralumas. Kitas klausimas: kodėl Amerika turėtų saugoti būtent Kuaito prekinis laivus, daugiausia naftos tanklaivius? Kas gi taip toli nuo namų saugos tuos jaunus amerikiečius, arabų laivų saugotojus? Joks arabų kraštas nesutinka

(Nukelta į 4 psl.)

The Birch Log

Hart's Išdidus Atsisveikinimas

JOHN F. McMANUS

Belmont, Mass. - Greičiausia kad tai buvo Gary Hart paskutinis lenktyniavimas politiniame pasaulyje. Jis aiškiai tiki, kad jo atveju spauda nesilaikė nešališkumo (press fairness took a holiday). Ir vietoje, kad išreikšti apgailestavimą dėl savo elgesio, jis atsisveikinimo kalbos pačioje pradžioje pareiškė, "aš esu piktas ir išdidus".

Atrodo, kad buvęs Colorado senatorius niekuomet nesvarstė veikimo dažnai kartojamo pasakymo "laisvė yra prabanga, kurią negali džiaugtis karaliai". Visuomenės slugsniuose, kuriuose jis lankydavosi, juo labiau tuose, kur jis siekė patekti tikrai yra savotiškas monarchizmas, kur yra rizikingas atidengimas. Patinka ar ne, bet juo arčiau Baltųjų Rūmų, arba net spaudos pirmuose puslapiuose patekęs asmuo yra priverstas gyventi, palyginant, kaip žuvis stikliniame inde.

"Mergininkavimas" Problema

Nors Hart's rėmėjai gali pateisinti namai verkšlenti, kad jo elgesys nebuvo blogesnis kaip prezidentų (Rosevelt, Kennedy), niekas negali paneigti, kad tai buvo savotiškas nesisikaitymas, kuris stūmė jį didvyribe atodairios testis santykius su gražia jauna modeliuotoja net tuomet kai jis žinojo, kad jo "mergininkavimas" jau buvo problema.

Visiškai aišku, jis žinojo, kad jo nukrypimai nuo vedybinio gyvenimo buvo grūdai žinių agentūros malūniui. Gegužės mėnesio 3 dieną,

Miami Herald išspausdino pirmą straipsnį apie jo santykiavimą su Donna Rice, tą pačią dieną E. J. Dionne Jr., rašantis į New York Times Magazine, pranešė Hart's atsakymą dėl to dalyko: "Sekite mane. Aš dėl to nesirūpinu. Kalbu rimtai. Jei kas nors nori pastatyti sekėjus, tegu daro. Jiems bus labai muobodu."

Spauda jau prašė, kad Hart praneštų Amerikos gyventojams apie tai, kas buvo žinoma, kad tai bus netiesa, kad kandidatas nėra "Mergininkas". Paskui, kuomet Miami reporteriai jį sekė, kaip kad jis buvo pasiūlęs ir "nemobodžiavo" ("bored") jis griežtai ir aštriai išsitarė prieš žurnalizmo profesiją - pirmiausia kalboje pa skirtoje American Newspaper Publishers Association New York, po to

piktoje kalboje apie pasitraukimą iš kandidatų.

Jei atsitiktas, kad Donna Rice buvo Hart's Washingtono būstinėje būtų vienintelis neapdairumas, tikriausia nebūtų priežastimi kandidato pasitraukimo. Greičiausia, kad niekas apie tai nerašytų. Bet po pasirodymo "Miami Herald" aprašymo ir, kad buvo panašių istorijų praeityje, reporteriai pradėjo veikti ir netrukus surado įrodymus, kad Hart su ta pačia moterimi buvo Bimini, kad buvo įsivėlęs su kita moterimi Washingtono ir, kad jo mėgėjiški pasiaiškinimai apie įvairius įvykius buvo prieštaraujantys.

Geras Prezidentas?

Arogantiškas ir priede nesiskaitas, Hart pareiškė: "Aš žinau, aš būčiau buvęs geras Prezidentas." Bet net jo vyriausio pagalbininkai pripažino, kad jo elgesys buvo ypatingai "kvailas". Ar toks asmuo tikrai gali būti geras Prezidentas? Nežiūrint asmeniškumo elgesio, Gary Hart buvo labiausiai liberalus senatorius, taip tiki nukrypęs į kairę, kad abejotina ar Colorado'o gyventojai būtų jį perrinkę 1986 m., bandymas ką jis savanoriškai išvengė padaręs planus siekti aukštesnės vietos. Ar kraštutiniai liberaliniai mustatymai yra gero Prezidento pažymys? Kriškes kandidatas visuo met pareiškėdavęs, kad jis yra asmuo su "naujomis idėjomis" ("New Ideas") Ar gali kas nors atsiminti jo nors vienintelę idėją? Nebuvimas rimtumo jo šūkavimuose paskatino net Walter Mondale paklausti Hart'o jų 1984 m. televizijos debatuose, "Where's the beef?" (kitai sakant "kur tos naujos idėjos").

Išdidžiame atsisveikinime Hart tvirtino, kad spaudos kruopštumas parodytos jo atžvilgiu "yra tiksliai tyčiojimas ir jeigu tai teisis naikinant asmens rimtumą ir garbę, tai tokia sistema pati save sunaikina." Ne taip Mr. Hart. Ne spaudos kruopštumas sunaikino jūsų rimtumą ir garbę. Jūs su elgesys tai padarė.

Bet koks kandidatas, kuris parodo tiek mažai pagarbos vedybinei priešaikai nėra patikimas, kad gerbtų priešai reikalaujamą iš Jungtinių Amerikos Valstybių Prezidento.

© 1987 The John Birch Society Features

USPS 301 580
Laisvoji Lietuva

2618 West 71-st Street
Chicago, Illinois 60629
Telef.: 476-3371 or 839-5531

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Published bi-weekly on Thursdays (Except July) by

LITHUANIAN REGENERATION ASSOCIATION

Subscription Rates: \$ 15, annually in Canada \$ 15. Single copy 50 c.

Postmaster: Send address changes to the Laisvoji Lietuva

Leidžia LIETUVOS ATGIMIMO SĄJŪDIS. Įgaliota leidybą ir administratorių Ona Šimkuvienė. Redaktorius Morkus Šimkus.

Redakcinė Kolegija: Marijus Blynas, Vilius Bražėnas, Algirdas Budreckis, Vytautas Jokūbaitis, dr. Jonas Kunca, Stepas Varanka, Juozas Vilutis, Jonas Virbalis, Juozas Žemaitis, Povilas Žičkus.

Įvairių autorių straipsniai skelbiami LAISVOJOJE LIETUVOJE nevisada reiškia redakcijos ar leidybos nuomonę. Rankraščiai redakcijoje nesaugomi, gražinami tik iš anksto susitarus. Prireikus, rankraščius redakcija trumpina ir juos taiso savo nuožiūra.

IŠKRAIPYTA LAISVĖS SAMPRATA P. ŽIČKUS

Jungtinės Amerikos Valstybės, kaip kasdieninėje kalboje vadina – me – Amerika, yra vadinama didžiųjų laisvių šalis. Amerikos valstybės tėvai-kūrėjai tą laisvę labai stipriai akcentavo ir Amerikos konstitucijoje. Pagal konstituciją visi Amerikos piliečiai yra lygūs ir visi įstatymai, potvarkiai bei įsakymai yra lygiai ir teisingai taikomi visiems.

Tad į šią didžiųjų laisvių šalį vyko žmonės ne tik ieškoti laimės ir gerbūvio, bet į ją taip pat bėgo iš įvairių pasaulio kraštų žmonės, kurie buvo persekiojami savo krašto despotų valdovų už politinius ar religinius įsitikinimus bei veiklą. Už tai ant Laisvės statulos prie įėjimo į ją yra įrašas, parašytas poetės Emma Lazarus. Give me your tired your poor, your huddled masses yearning to breathe free, the wretched refuse of your teeming shore. Send there, the homeless, tempest-tost to me. I lift my lamp beside the golden door!

Tačiau mūsų dienomis tos didžiųjų laisvių šalies įstatymai yra nevie nodai taikomi visiems ir visur. Lai kui bėgant ir žmonėms keičiantis daug kas keičiasi ir šioje didžiųjų laisvių šalyje. Kai Simas Kudirka šoko ant Amerikos krantų apsaugos laivo bėgdamas iš persekiojimo ir ieškodamas laisvės prieglobsčio, jo nepriglaudė šis kraštas, kaip ant Laisvės statulos yra užrašyta, o buvo atiduotas persekiojimui ir kančiai į tų pačių persekiojimų rankas, nuo kurių jis bėgo. Kai ukrainietis jūrininkas Medvid šoko iš laivo į šalį tą Atlantą ir plaukė į šią didžiųjų laisvių šalies krantą, jis nebuvo pri glaustas, o buvo išduotas tiems, nuo kurių jis bėgo. Estui Karl Linui buvo atimta pilietybė ir jis buvo atiduotas tiems, kurie jį buvo prieš dešimtmečius mėtę už akių mirties bausmę. Juk jeigu visi piliečiai yra lygūs ir visi įstatymai yra lygiai tai komi visiems, tai kodėl Linui atimti pilietybę ir jį ištremti nebuvo jūry teismo, o sprendimą darė teisėjai.

Jeigu Amerikos tėvai-kūrėjai įrašė į konstituciją spaudos ir žodžio laisvę, nes tais laikais tas buvo labai svarbu, tai reikė, kad žmogus

be baimės galėtų pasakyti savo mintis, o spauda privalėjo būti viso gyvenimo veidrodžiu – rodyti tiesą. Tačiau ši spaudos ir žodžio laisvė mūsų dienomis yra gana dažnai labai iškreipoma ir tarnauja nevisiems, o tik tiems, kurių rankose ji yra ir tu ri tarnauti tik tos grupės ar asmens reikalams.

Mūsų dienomis šalia rašyto žodžio spaudos yra ir elektroninė žinių tarnyba – radio ir televizija. Su ja yra dar blogiau. Juk matome kas jį yra rodoma ir kalbama. Tos žinybos savininkai ar valdytojai formuoja viską pagal savo norus ir tikslus. O politinės bei visuomeninės žinios irgi rodamos su paspalvintais pagal savo įsitikinimus ir tikslus: vienus mubaltinti, kitus nujo-dinti. Gi apie visas kitas programas kurias rodo tos žinių tarnybos, drąsiai galime sakyti, kad tai yra kieno noras sunaikinti žmonių moralę: šaudymas, žudymas, girtuokliavimas, paleistuvystės ir panašūs vaizdai domimoja visose programose. Už tai gana nemažai kriminalinių nusikaltimų daromi taip, kaip kad yra rodoma tose programose. Gi TV programos yra labai žiūrimos vaikų ir jaunimo ir jie auga toje dvasioje.

Tad šiandien atviromis akimis žiūrėti į gyvenimą šioje didžiųjų laisvių šalyje, kyla daug klausimų, o svarbiausia, kas yra su ta gražiąja laisve, apie kurią tiek daug kalbama ir rašoma. Ar ji yra viesiems taikoma lygiai, ar tik tam tikrai daliai jos piliečių, kurie savo rankose turi spaudą ir elektroninę žinių tarnybą bei kapitalą? Kas tą laisvę tvarko ir ar visi ją vienodai supranta, kad vieniems ji yra tikrai didžiųjų laisvių šalis, o kiti yra palikti už jos durų? Atrodo, kad mūsų dienomis ta didžioji laisvės samprata yra tam tikrų asmenų iškreipoma. Jeigu ji nebūtų iškreipoma, tai nebūtų atsitikimų, kuriuos paminėjome. O paminėjome tik labai mažą dalį tų iškreipimų. Tų laisvės iškreipimų yra tiek daug ir tokių didelių, kad juos galime matyti veik kasdien ir veik visur.

Laisvė yra labai brangus turtas visiems. Jos visi nori ir siekia. Tik yra blogai, kada ją kas nors pradeda naudoti piktam.

AR TO REIKĖJO ?

M. BLYNAS

1987 m. geg. 1 d. Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas paskelbė savo pareiškimą dėl Vilniaus arkivyskupijos prijungimo prie Lietuvos bažnyčios provincijos.

Daugelio lietuvių nustebimui VLIK-as savo pareiškimo punktuose palaiko lenkų ir Vatikano tezes.

Pagal VLIK-ą (ir Vatikaną, kurs yra lenkų kardinolų įtakoje!).

"Vatikanas sutvarko bažnytinės provincijos reikalus, kai valstybės sienos būna nustatytos tarptautinėmis sutartimis. Tačiau dabartinės Rytų Lietuvos sienos yra Maskvos vienašališkai nustatytos". (citata iš VLIK-o pareiškimo).

Remiantis šia lenkų teze Vilnius ir Vilniaus kraštas priklauso Lenkijai, nes pasirašant Lenkijos-Vatikano konkordatą (1925 m.) tas buvo Vatikano pripažinta ir patvirtinta... Tą taipgi tvirtina ir egzilinę lenkų vyriausybę Londone!

Išvadoje – VLIK-as rado reikaling-

gą kažin kodėl viešai palaikyti tą lenkų ir Vatikano tezė, pagal kurią Vilnius aiškiai priklauso Lenkijai.

Idomu yra tai, kad tas pats Vatikanas šio jau minėto principo, kad valstybės sienos turi būti nustatytos "tarptautinėmis sutartimis" nevisada laikėsi... 1972 metais prijungdamas Prūsų Lietuvą – Mažąją Lietuvą (dabartinio Karaliaučius sritį – "Kalinigrado" sritį) prie Lenkijos bažnytinės provincijos, Vatikanas prijungė sritį, kuri Lenkijai niekad nepriklausė nei jokiomis "sutartimis" nėra priskirta prie Lenkijos valstybės. Esmėje, tai niekas kitas, kaip tik būsimų Lenkijos pretenzijų "įteisinimas". Lenkų "mocarstininkai" (imperialistai) jau senai svajoja apie Karaliaučiaus ir visos Mažosios Lietuvos prijungimą prie Lenkijos!

Tai gi Vatikanas turi vieną mastą Lietuvai ir kitą – Lenkijai! – Aišku, lenkų naudai.

VLIK-ui viešai išeiti ir ginti Vati-

kano (lenkų) teisių tikrumą visai nebuvo reikalinga, ypač – kai Lietuvos Respublika niekad nepripažino Lenkijos jėga ir klasta užgrobtą Vilniaus ir Vilniaus krašto sienų teisėtumo.

Atrodo, tačiau, jog Vatikanas laikysis buvusių Lenkijos bažn. provincijos sienų (su Vilniumi, Lvoje ir t.t.) tol, kol galios senas konkordatas, nors komunistinė Lenkijos valdžia jo nepripažįsta. Yra, vis dėlto pagrindo manyti, kad dabartinė (komunistinė) Lenkija gali sudaryti naują konkordatą su Vatikamu (?) Tuo atveju atrodytų, jog lenkams nebebūtų imanoma laikyti buvusias užgrobtas žemes (lietuvių, ukrainiečių gudų) Lenkijos bažnytinės provincijos ribose, t.y. Vilniaus, Lvovo ir kitų. Gal dėl to naujas konkordatas ir nesudaromas (?).

Tuo būdu, jei naujasis Lenkijos – Vatikano konkordatas apimtų tik šiuo metinę Lenkijos teritoriją, tai atsirastų sąlygos sutvarkyti Vilniaus vyskupijos prijungimą prie Lietuvos bažnytinės provincijos, nežiūrint kokioje padėtyje yra pati Lietuva (valstybė!) Tuomet tas nereikštų Lietuvos okupacijos pripažinimo, tikslai būtų pripažintos Lietuvos dabartinės bažnytinės provincijos ribos. Ar Vatikanas nori tuo būdu išspręsti šią Vilniaus problemą – tai nežinia. Jei būtų sudarytas naujas Lenkijos – Vatikano konkordatas, tai jo galios ribos aiškiai parodytų visą dalykų padėtį. Vienintelė sutartis, kuri bent laikinai nustatė Lietuvos-Lenkijos ribas, buvo 1920 m. Suvalkų sutartis, pagal kurią Vilnius liko Lietuvos pusėje ir galutinas sienų nustatymas turėjo būti padarytas vėliau. Kaip žinome Lenkija sulaužė Suvalkų sutartį pasiųsdama savo kariuomenės dalinius (kaip "lietuviškus") užimti Vilnių.

Tai gi – Lenkijos siena su Lietuva niekad nebuvo abišaliu susitarimu nustatyta, bet – paremta Lenkijos smurtu ir jėga.

VLIK-as ir VLIK-o politinis skyrius tuo atvilgiu jau ne pirmą kartą padaro klaidų: išleisdami knygą, kurioje kažkodėl Seinų-Suvalkų kraštas yra priskiriamas Lenkijai (?), (žiūr. "USSR-Germ. Agression"), išleisdami brošiūrėlę, kurią net reikėjo išimti iš apyvartos, išleisdami (1986 m.) lankstinuką, kur visai neužsime nama apie sovietų užgrobumus ir 1920 m. sutarties (su Sov. Rusija) sulaužymą. (Žiūr. L. L. 1986 m. Nr. 22 (1494) VLIK-as, kaip kalbas tautos vardu, turėtų susirūpinti savo politinė veikla, kuri – atrodo – yra karais dėl atskirų asmenų nesupratimo, nuvedama klaidinga linkme.

Taipgi turėtų geriau suvokti šių laikų sukto tarptautinės politikos vingius bei esmę.

* * * *

P.S. Minėtas straipsnis apie VLIK-o 1986 m. lankstinuką tilps 1987m. išleidžiamoje knygoje "Lietuvos Senovės Palikimas".

P.E.N. REZOLIUCIJA

Tarptautinis PEN Klubas gegužės 15 d. beveik vienbalsiai priėmė rezoliuciją, kurioje tarp kitko pasmerkiamas lietuvių katalikų inteligentijos ok. Lietuvoje persekiojimas. Susilaikė tik trys PEN Centrai: Bulgarijos, Rytų Vokietijos ir Kinijos. Pasaulinės rašytojų organizacijos kongresas vyko gegužės 11-17 d. Lugano mieste, Šveicarijoje. Po ilgos pertraukos šiame kongrese dalyvavo du stebėtojai iš Sovietų Sąjungos: Genrikas Borovikas ir žurnalo Ognio redaktorius Vitalijus Korčiūšius. Devyni išeiviai atstovavo estų ir latvių PEN Centrus. Išeivių PEN Centro delegacijoje buvo prof. Algirdas Landsbergis. Seka rezoliucijos tekstas:

KADANGI vengrų policija 1987 m. kovo 4 d. Budapešte konfiskavo 350 egz. naujų vengrų savilaidinio žurnalo Egtajak Kőzött (Tarp Kom-paso Taškų), ir daugelį rankraščių;

KADANGI šimtai knygų bei rankraščių, ypač istorinėmis ir religinėmis temomis, ir vertimų (Pascal'is, Orwell'as, Solženicynas) buvo konfiskuota 1986 m. gegužės – gruodžio mėgį, prieš Lietuvos katalikų inteligentiją nukreiptos akcijos metu, šios tautos 600 m. krikščionybės jubilėjaus išvakarėse;

KADANGI lagerio vadovybė nesenai konfiskavo lietuvių kritiko Viktoro Petkaus išsamų rankraštį apie pasaulio literatūrą, prie kurio jis trisio septynerius metus Permės 36-I konclageryje;

KADANGI ukrainiečių poetas Mykola Rudenko nesenai pareikalavo, kad lagerio vadovybė sugrąžintų jos konfiskuotą jo rankraštį;

TARPTAUTINIS PEN KLUBAS pakartoja savo chartoje išreikštą nusis-

BAISUSIS BIRŽELIS

Piešinys Pauliaus Jurkaus

SIBIRO TREMTINIŲ DAINA

Rauda rudens vėjai, verkia už langų.
Tolimą Sibire ilgą, neramų,
Skrustu nuriedėjo ašara viena,
O širdis vaitoja laimės alkana.

Pabundi iš miego, praveri akis,
Aidi sargo žingsniai, raktų skambesys
Niekas, vai, nežino kiek tu čia kenti,
Kiek naktų nemiegi, kaip dalia sunki !

Lyg pakastas žiedas rudens šalnų
Ilgisi jaunystę laisvės ir dainų.
Lyg tyli paguoda atskrenda malda
Ir gaivina širdį alpstančią tada.

Oi motule, mano, motina sena,
Neraudok prie vartų, ašarų gana.
Dar prabėgo pro šalį daug dienų, oi
daug,
Aš visvien sugrįšiu-tu tikėk ir lauk !

Kas, kad man pasikirta tremtinio dalis,
Sibiras, Uralas, tolina šalis,
Aš sugrįšiu laisvės tėviškos keliu
Ir tave myluosiu, taip karštai tikiu.

Dievas neapleidžia smilgos, vabalų.
Nei benamio paukščio, ištikto audrų.
Neapleis ir mūsų tėviškos mažos, –
Nes už josios laisvę sūnūs jos kovos!

A. Kašubienė

MES TURĖJOM

Liepom vainikuotas mano tėvų sodas,
Pievose pakviptę pradagių žiedai,
Iš dangaus mėlynės žvelgia lino akys,
Ryto saulei tekant gieda vyčiai.

Naktį miškas tyliai, sapno tamsoj miega,
Žvaigždžių žiburiuose mėnuo apvalus,
Jeigu laisvę duotų, jei vartus atvertų,
Rasčiau lygų taką tiesiai į namus.

Žymu man ant rankų pančių dar retežiai,
Ir žaizda tėvynės srūva dar krauju,
Svyra kelio kryžius, lydi be palaimos,
Iškau pėdai vietos pas tuščius namus.

Praėjo daug metų, paukščio sparnu skridę,
Laisvę tau, tėvyne, pirkome kova,
Žydėjo bijūnai, linko baltos jievos,
Šalis plėvėsavo trispalve spalva.

Mes turėjom savo, savo brangią žemę,
Vertė ten artojas vagas ant laukų.
Vyčio giesmėje, sidabro rasoje,
Nešė lauknešėlį sesė takeliu.

Laisvės žemė trokšta, laisvės žemė laukia,
Tautos Dieną šventą Lietuva mus šaukia,
Tegul vienybės žiedus rankos mūsų skina,
Ir laisvės vainikan sutartinai pina.

tatymą, kad niekas neturi teisės atimti iš bet kokios tautos svarbios jų kultūrinio palikimo dalies ar apriboti jų ryšius su pasauline literatūra; PAREIŠKIA, kad knygų ir rankraščių, kaip ir rašytojų, negalima įkaltinti ar naikinti;

Išreiškia viltį, kad tokie veiksmai nebeprisikartos.

(ELTA)

SVEČIAS"LAISVOJOJE LIETUVOJE"

Kun. Petras Urbaitis prieš išvykdamas į Los Angeles, CA, pas kaidais buvusį mokslo draugą Italijoje-Prelatą Joną Kučingį (50-mečio kunigystės minėjimas); atlaikė šv. Mišias už Saleziečius alumnus, čia Chicagoje, ypač Povilą Vaišvilą (tragiskai žuvusį) ir Joną Petkų iš Cicero.

Prisiminė Aleksandrą Kivėnienę, Nataliją Bilitavičienę, O. Menkeliūnienę ir kitas alumnų motinas bei tėvus.

Kun. Petras Urbaitis 1988 metais šv. Jono Bosko mirties 100 metų sukakties proga, dar kartą pravažiavo per Šiaurės Ameriką ir lankys buvusius auklėtinius Europoje.

Be to ir ateityje garsins Petrą Perkumą, lietuvių šventą jaunuolį, mums dar per mažai pažįstamą, jo mirties 50-mečio proga.

Kun. Petras M. Urbaitis iš Los Angeles, CA grįžta į savo darbo dir-

Popiežius Jonas Paulius II priima kun. Petrą Urbaitį.

vomus Venezueloje kur dar nėra jokio pastovaus kunigo, o po to į Braziliją.

Visiems sutiktiems Saleziečių tautinės-religinės veiklos bendradarbiams nuoširdi padėka ir visokios Dievo palaimos linkėjimai, nuo trum pai atsilankiusio misijonieriaus.

TAUTOS DARBUOTOJŲ IR KANKINIŲ VALERIJONĄ ŠIMKŲ PRISIME NANT

Ižymusis Tautos kankinys ir veikėjas A. a. Valerijonas Šimkus nuo 1967 metų perėmė "Laisvosios Lietuvos" leidimą ir padarė stebėtinai didelę pažangą šio dvisavaitinio laikraščio patobulinime.

Kun. Petras Urbaitis atmena pagarbą velionį ir kaip lietuvių Saleziečių veiklos palaikytoją, kartu su a. a. Benediktu Sugintu.

Tiem dviem lietuviškų reikalų ir mokslo įstaigų nusipelnusiems veikėjams – tikrų dažnesnis, bent tam tikromis progomis – iškilimas spaudoje, ar kitoks jų paminėjimas. Jiedu lieka išpareigojantis pavyzdys mums visiems išeivijoje ir pačioje Tėvynėje Lietuvoje.

K. P. U.

A.†A.

JADVYGAI JANULIENEI

mirus, jos vyrui PRANUI ir dukrai JOLANTAI bei artimiesiems
reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

D. GATAUTIENĖ
J. VIRBALIS

A.†A.

MAGDALENAI VITKIENEI

mirus, dukrai STASEI BACEVIČIENEI, jos vyrui JUOZUI ir
jų šeimoms bei giminėms reiškiamo nuoširdžiausią užuojautą.

ALDONA ir VINCAS KAČINSKAI

A.†A.

MYKOLUI KARAIČIUI

mirus, žmonai PETRONELEI, sūnui VYTAUTUI-MYKOLUI, jo
šeimai bei giminėms ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia ir
kartu liūdi

(R) LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS
ST. PETERSBURGO APYLINKĖ

Kas Draugas,

(Atkelta iš 2 psl.)

Kas Priešas ?

įsileisti į savo teritoriją Amerikos karo lėktuvų. Karo aviacija reikalinga ginti karo laivus nuo galimų priešų, turės skristi į mūsų vietas iš lėktuvnešių, kuriems manevruoti Persų įlanka yra per maža. Ilgesnė lėktuvų veikla iš lėktuvnešių būtų labai išlaidinga, nešėtų nuostolių, kurių nepateisintų tokio karinio užsiangiavimo reikalingumas.

Gynybos sekretorius Weinbergeris kiek aiškiau paaiškino šios politikos tikslą. Jei Amerika neprisidės prie Kuvaito laivų saugumo, ta gudri arabų valstybėlė kreipsis į sovietus, o tie tik ir laukia tokio pakvietimo. Tuomet Persų jūra taps sovietų ežeru. Jau dabar sovietai yra atsiuntę Kuaitui tris savo tanklaivius, už kuriuos gauna nuomą. Kartu Kuaitas tikisi, kad kariaujančios šalys ten nepuls sovietų laivų.

Irano-Irako karas į jūrą išsiplėtė 1984 m. Buvo pradėta puldinėti prekybiniai laivai, kurių per tą laiką apie 300 buvo sužaloti, žuvo 96 jūreiviai, neįskaitant dabar žuvusių 37 amerikiečių jūreivių "Stark" laive. Jūros kelius Persų įlankoje saugo Amerikos, Britanijos, Sovietų Sąjungos ir Prancūzijos karo laivai. Nežiūrint tos apsaugos buvo nuskandinti 42 prekybiniai laivai.

Idomu, kad jūros keliai Irakui mažai reikalingi, nes jis savo naftą eksportuoja naftos vamzdžiais per Saudi Arabiją ir Turkiją. Irako eksportas ateina per Kuaitą. Štai dėl ko Iranas pradėjo persekioti Kuaitą plaukiančius laivus, nes jie dažnai gabena Irako kariuomenei reikalingus ginklus ir amuniciją. Be to, Kuaitas ir Saudi Arabija padeda Irakui lėšomis. Už tuos pinigus Irakas perka ginklus iš

Sovietų Sąjungos ir jos satelitų. Dėl to Irano karo laivai gegužės 6 d. apšaudė sovietų prekybinį laivą "Ivan Korotejev", plaukiantį į Saudi Arabijos uostą. Į sovietų diplomatų protestus Irano valdžia prikišo, kad Maskva yra Irako prezidento Saddamo Husseino bendradarbis ir suokabininkė, panašiai kaip ir "didysis šetonas - Amerika".

Viso pasaulio naftos jau žinomų atsargų net 56 proc. yra Persų jūros apylinkėse. Iš čia 1985 m. buvo išvežta 44 proc. viso pasaulio naftos eksporto. Šiemet per Hormuzo sąsiaurį iš Persų jūros vidutiniškai išvežama po 6 mil. statinių naftos kasdien. Dėl laivų puldinėjimo, kurį pradėjo, reikia pripažinti, Irakas (sužaloti ar nuskandinti 177 tanklaiviai) labai pabrangino laivų apdraudą, laivų jūreiviai gauna trigubas algas, nes jie rizikuoja, plaukdamiesi Persų įlanką. Visa tai labai atsiliepė į naftos kainas ir planus. Irako lėktuvų puolimai labai palietė Irano naftos eksportą, sumažino pajamas, kurios būtinais reikalingos vedant ilgą karą. Todėl Iranas su stiprino puolimus prieš Iraką kaimynų ir rėmėjų Kuaitą. Puolami ne tik paties Kuaito 22 tanklaiviai, bet ir visų kitų šalių laivai, jei jie plaukia į Kuaito uostus. Gegužės 16 netoli Kuaito ant minos užplaukė sovietų tanklaivis "Maršal Čukov" ir buvo sužalotas. Dabar Amerika pasiūlė, kad pusė Kuaito tanklaivių (11) būtų perregistruoti ir plaukiotų po JAV vėliavą. Tuo būdu juos lydėtų ir saugotų JAV karo jėgos. Čia kilo nemažas pasipriešinimas Kongrese, kuris tvirtina turėjęs patvirtinti tokios prezidento planus, nes jie numato siųsti amerikiečius kareivius į pavojingą karą zoną. Kai kurie respublikonai senatoriai siūlo, kad abi didžiosios valstybės: Amerika ir Sovietų Sąjunga, kurios abi turi interesų Persų jūroje, bendromis jėgomis paspaustų kariaujančias šalis ir užbaigtų šį niekam nenaudingą, ilgiau negu II Pasaulinis karas užsitęsusių konfliktą. Irakas greičiausiai sutiktų su didžvalstybių prižiūrima taika, tačiau abejojama ar į tai dėmesį kreiptų Iranas, kuris abi didžiąsias galybes pravaržiuoja "Didysis ir Mažasis šetonas". Irano mūly valdžia toliau tvirtina, kad karas baigsis tik tada, kai iš Irako valdžios bus pašalintas dabartinis prezidentas Husseinas ir Irakas sumokės kompensaciją už Iranui padarytus nuostolius.

A. P.

MIRĖ J.A.ČESNA
HEIDELBERGE

Jonas Algimantas Česna gimęs 1936 m. kovo mėn. 7 d. Dugnų kaime, Tauragės apskr. Sulaukęs tik 51 metų, mirė po labai sunkios ir varginančios ligos 1987 m. balandžio mėn. 17 d. ligoninėje Heidelberge.

1941 m. Česnų šeima repatrijo į Vokietiją ir pateko į Bad Kūhlungsborn - Mecklenburg repatriantų stovyklą. Antram pasauliniam karui pasibaigus, rusai visą šeimą grąžino į Lietuvą. Apsistojo laikinai Pušiškių girininkijos namuose, Tauragės apskr. 1953 m. persikėlė į Tauragės miestą. Čia Jonas Česna baigęs pradžios mokyklą lankė kelerius metus Tauragės gimnaziją. Sulaukęs 18 m. amžiaus, įsigijo šoferio teises ir buvo Tauragės gimnazijos ūkvedžio pavaduotojas.

Velionis antru kartu su tėvais ir sesute Anna Dilbiene, gim. Česnaitė, ir jos šeima atvyko 1959 m. kaip repatriantas (Spätaussiedler) per Friedlandą į pereinamą Neuburgo stovyklą prie Dunojaus. Iš čia visi persikėlė į Backnangą. Jo tėvai palaidoti Backnango kapinėse.

Po kelių metų jis pasidarė savarakius, ir nusipirkęs namą, persikėlė į Speyerį.

Jonas Česna dirbo ilgus metus kaip sunkvežimio vairuotojas firmoje Bay plentų statyboje Waiblingene, prie Stuttgarto.

Sunkiai susirgęs, jau 1986 m. gegužės mėn. pateko į įvairias ligonines Speyerje ir Heidelberge. Kunigas Fr. Skėrys jį daug kartų lankė Heidelberge plaučių ligoninėje ir atšventė šventą Vakariene su žmona Edita, gim. Dumašaityte.

Priklausė Lietuvos Bendruomenės Stuttgarto apylinkė. Velionis su žmona (su ja draugavo virš 8 metus) buvo nuolatiniai pamaldų lankytojai Pforzheime, Stuttgarte, Rastatte, Hüttenfelde ir Homburg-Saar, kai kunigas Fr. Skėrys jas laikydavo.

Palaidotas 1987 m. balandžio mėn. 23 d. Speyerio kapinėse. Laidotuves dviem kalbom atliko kunigas Fr. Skėrys iš Mannheimo, Dalyvavo su viršum 40 žmonių, daugiausia tautiečiai iš Backnango, Stuttgarto, Pforzheimo, Rastatto, vietos vokiečiai kaimynai ir firmos Bay atstovai. Padėta daug gėlių ir vainikų.

Po apeigų kunigas Fr. Skėrys atsisveikino su savo ištikimu pamaldų lankytoju ir tėvyniniu asmeniškai, išreiškė jam padėką už ištikimybę mūsų Bažnyčiai, taip pat Vasario 16 gimnazijos direktoriaus Andriaus Smito, mokinių, Evangelikų jaunimo ratelio vardu. Velionis buvo susirėšęs su gimnazija, nes sesers trys vaikai - Selma, Irma ir Edmundas Dilbai lankė Vasario 16 gimnaziją.

Kunigas dar tarė žodį kunigo K. Senkaus iš Stuttgarto vardu, kuris laidotuves negalėjo atvykti. Asmeniškai dar atsisveikino jo geras draugas Martynas Mileris iš Backnango. Paliko liudinčius:

Žmoną Editą, seserį Anną Dilbiene su šeima ir gerus bičiulius, kurie visi padėjo po vainiką.

Visi dalyviai po laidotuvių buvo pakviesti į svetingą kavos ir pyrago. Visiems reiškiau mano nuoširdžiausią užuojautą ir su visais mūsų broliais ir seserimis kartu liūdžiu, netekęs ištikimo bažnyčios lankytojo, brangaus tėvynainio ir draugo. Išėk Viešpaties ramybėje netoli Rheino, Speyerio kapinėse. Tebūna Tau lengva svetimoji, nors ir negimtoji žemė Vakarų Vokietijoje.

Pamokslo tekstas: Psalmė 90, 12 skirsnelis.

"Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas... Kas tiki mane, - nors ir numirtų, bus gyvas... Ar tai tiki? Tikiu! Padėk mano netikėjimui!"

Ev. Jono 11, 25 ir Ev. Morkaus 9, 24 skirsnelis.

MIRĖ MIKAS MATUTIS
PRIE HANAU

Mikas Matutis gimęs 1909 m. birželio mėn. 27 d. Aukštumalės Pelkėje, Klaipėdos krašte. Mirė 1987 m. balandžio mėn. 15 d. senelių gyvenvietėje Langenselbolde.

Baigęs pradžios mokyklą, išsimokė šaltkalviu bei kalviu. Po to tarnavo Lietuvos pasienio policijoje.

1931 m. vedė Antolevičiūtę Jadvygą iš Antanaičio dvaro. 1932 m. grįžo su žmona ir sūnum į Klaipėdą. Ten pradėjo dirbti audimo fabrike ir dirbo ligi 1940 m., iš kur buvo paimtas į vokiečių kariuomenę (Wehrmachtą). 1943 m. pateko į sovietų nelaisvę. 1946 m. paleistas į Lietuvą ir su savo šeima susitiko Klaipėdoje. Gavo darbą "Trinyčių" fabrike kaip remonto meistris.

1959 m. visa šeima atvyko į Vaka-

DR. EUGENIJA ŠNIOKAITIENĖ
(Dr. E. Šniokaitienė sakant paskutinių sudiev - išspausdinta "Laisvoji Lietuva" gegužės 28 d. Nr. 11 psl. 4. Nuotrauka gauta per vėlai, tai dėdama dabar. Red.)

ry Vokietiją. Per Friedlandą pateko į Hanau pereinamąją stovyklą. Hanau mieste gavo tuojau darbo "Vacuumschmelze" fabrike ir tenai dirbo ligi pensijos 1972 m.

1986 m. iš Hanau miesto persikėlė su žmona į Langenselboldą ir apsigyveno senelių gyvenvietėje.

Palaidotas Langenselboldo kapinėse 1987 m. balandžio mėn. 21 d.

Užaugino du sūnus ir vieną dukrą Sūnus Valteris mirė 1972 m. ir sūnus Mikas 1985 m. Duktė Rūta 1957 m. ištėkėjo už Matuliausko Povilo ir užaugino dvi mergaites ir vieną berniuką, kurie visi jau suaugę ir negyvena pas tėvus.

Paliko liudinčius: žmoną Jadvygą, dukrą su vyru, 3 anūkus ir dvi anūkes ir tris proanūkes.

Visiems reiškiau savo nuoširdžiausią užuojautą ir su visais kartu liūdžiu netekęs ištikimo tėvynainio iš Klaipėdos krašto, su kuriuo susipažinau tik 1974 m., kai pradėjau kunigo pareigas.

Mirusiam, Viešpatie, suteik ramybę, kuri viršija žmogaus išmanymą.

Nė vienas iš mūsų negyvena sau, nė vienas sau nemiršta. Ar gyvena me, Viešpačiui gyvename, ar mirštame, Viešpačiui mirštame. Taigi, ar gyvename, ar mirštame, - mes esame Viešpaties. Tam juk Kristus numirė ir atgijo, kad viešpatautų ir mirusiems, ir gyviesiems.

Romiečiams 14,7 - 9 skirsne liai

kunigas Fr. Skėrys

Skaitykit ir Platinkit
LAISVĄ LIETUVĄ

VINCE'S
Flower Shop - Gėlinyčia
DIDŽIAUSIAS GĖLIŲ PASIRINKIMAS:
VESTUVĖMS, LAIDOTUVĖMS IR AUTOM
[VAIRIOM PROGOM]
2612 W. 71-st. Street
Chicago, Ill. 60629
778-7400

BALTIC MONUMENTS, INC.
Leonida Kazėnas
ATDARA KASDIEN NUO 10 - 5 VAL.
SEKMADIENIAIS PAGAL SUSITARIMĄ
2621 W. 71ST STREET
CHICAGO, IL 60629
Phone 312/476-2882

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOMES
MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
2533 West 71-st Street Chicago, Ill. 60629
Tel. GR 6-2345/46
1410 South 50-th Ave., Cicero Ill. 60650
Tel. TO 3-2108/09
Aikštės automobiliams statyti

"JŪS ESATE PIRMIEJI SU MUMIS"
Jei norite pirkti ar parduoti nuosavybės rezidencinės ar komercinės paskirties prašome kreiptis pas mus.
Mes aptarnaujame pietų-vakarų ir kitas apylinkes. Informacijos teikiame lietuvų ir lenkų kalbomis.
Malonėkite kreiptis šiais telefonais:
Istaigos: (312) 481-2911
Rezidencijos: (312) 857-7187
First Republic Realty, Inc.
RESIDENTIAL-FINANCING
COMMERCIAL-APPRAISALS Valda Paskus

KOMPIUTERIŲ PAGALBA
NAMŲ PIRKIMAS * PARDAVIMAS * VALDYMAS
* NOTARIATAS * VERTIMAI
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA
BUTŲ NUOMAVIMAS - INCOME TAX SERVICE
J. BACEVIČIUS-BELL REALTY
6529 So. Kedzie Ave-778-2233

LIETUVOS AIDAI
Radio programa
veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio,
8:30-9:00 v. vakaro. Visos laidos iš WCEV stoties
1450 AM banga
511 S. Norton Av. Willow Springs, IL 60480 (312) 839-2511

KULTŪRINIS PUSLAPIS

KAUTYNĖS JUOZAPAVIČIAUS PROSPEKTE

Epizodas iš premijuoto romano "ORA PRO NOBIS"

JURGIS GLIAUDA

Susišaudymas jau gyvai ir linksmai čiauskėjo. Sunkvežimiai su kareiviais pasuko, slėpdamiesi į siaurą šoninę gatvę. Ir tuoj kapotai, trauksniai ir su atspindinčiais toluose aidaisiais prabilo kulkosvydžiai.

Partizanų būrelis priekyje išsikišusiam mediniame name jau buvo apsugetas. Mūšis užsimezgė už jų. Jie buvo čia prasiveržusio priešo užfrontėje, ir čia buvo jų pasalų punkto reikšmė.

Tankas degė visai netoli, ir aitrus benzino degėsių ir svylančių žmonių kūnų kvapas, panašus į degančių plunksnų kvapą, troškino ir purtė. Leonas matė, kaip raudonarmiečiai mikliai ir greitai bėga į šoninę gatvę, stengdamiesi išsiveržti ne į prospektą bet į kiemus, už partizanų užimtų namų. Ir kas kartą, kada jis kėlė šautuvą ir pagadavo bėgantį žmogų po šautuvo maumonėliu, jis negalėjo išdrįsti šauti į gyvą, judantį taikinį.

Aplink jį traskėjo šūviai, glušino jų trenksmas, žvangėjo ant grindų iš šautuvų magazinų išsipaunamos gilsės, kvepėjo rūgščiais parako dūmais. Mūšis pro namus bėgančius raudonarmiečius. Jų pasalomis įsitvirtinusių, puolimas buvo sekmingas savo staigumu pro juos bėgantį žmogų lengvai ir nesudėtingai nustojo savo gyvybių.

Bet valandėlę vėliau jau pradėjo apšaudyti jų lizdą. Tuoj užsidegė namų stogas. Stogas suliepsnojo kaitriai, ir žemyn, į kambarius, į krautuvės patalpą, pasruvo dūmai. Namas, kaip degantis tankas norėjo degti ir staugiai ir smarkiai. Kelios kulkosvydžio serijos prakiro sieną. Partizanai jau gulėjo ant grindų: kulkosvydžio salvė prakiro sieną žmogaus ūgio aukštyje.

- Tenai! - suriko kažinkas. Šliaužė grindim prie durų. Atstūmė duris, ir į veidus trenkė tiršti įsidedančio medžio dūmai. Kulkosvydžio serija vėl persiuvo sieną. Skersvėjis patraukė pro praviras duris, ir dūmai, jau raudonuodami nuo įsimaišančių liepsnų siūbtelėjo patalpon. Skersvėjis kurstė ugnį.

Akimirką susvyravę, jie puolė su pamišėlišku apmaudu į dūmus, pro duris. Kažinkur, beveik čia pat, lyg po kojomis, trenkė rankinių granatų sproginiai. Partizanai išsiveržė iš degančio namo į mažą kiemelį. Keli raudonarmiečiai jau buvo čia. Parkritę ant vieno kelio, jie iš už išvietės kam po mušė iš šautuvų dešinėn.

-Valio! - išsiveržę suriavimo žvėrišku riksmu, kuriame buvo atakos narsa ir mirties baimė.

Susirazgė nelauktų durtuvų imtynių akimirka. Nuo kelio šaudęs raudonarmietis paško ir pasileido bėgti išilgai tvoros. Jis nušoko tik kelis žingsnius ir tuoj pradėjo griūti ant žemės graibydamsis rankomis už tvoros lentų. Kitas atsigrėžė ir mirksniui susitiko akimis su pribėgančio Leono akimis. Leonas suvokė, kad tuoj bus šio raudonarmiečio užmuštas, bet jis neišdrįso jo užmušti. Jis bėgo į kareivį ir vien tik matė jo žvilgsnį - keistą ir nežmonišką. Visi bėgo, ir Leonas bėgo, nejausdamas savo kūno.

Partizanai perbėgo kiemelį ir pasuko į šoną nuo apkvašusių raudonarmiečių, nespėjusių pastoti jiems kelio, į tuščią, apleistą dabar butą. Čia buvo baldų ir paveikslų ant sienų, pastebėjo Leonas. Jis bėgo pasukęs kitus. Jie jau išsiveržė į prospektą šaligatvį. Dabar po dešine nuo jų liepsnojo namas, iš kurio jie šaudė prieš namą, kaip gėstanti žvakė, rūko tankas. Susišaudymas tarškėjo už jų, šoninėje gatvelėje. Jie stovėjo atviri plačiame šaligatvyje. Ir tik čia pastebėjo Leonas kad jų tikrai penki, o buvo ten būrelis.

Plati gatvė po kairei, išraižyta gulsčių smagių ryto šešėlių, buvo baugi tuščia. Tas tuštumas lyg kvietė bėgti ir gelbėtis, slėptis. Ir kartu baidė mirtina baimė.

Iš kitos gatvės pusės, kiek pirmyn nuo jų į tanką, skardžiai ir su virpančiais aidaisiais pradėjo kalenti kulkosvydis. Jie juto keista jusle - partizanų kulkosvydis! Pasilenkę, lyg nerdami į vandenį, jie šoko skersai gatvės. Pusę gatvės dengė rūkstantis tankas. Kairioji gatvės pusė buvo plačiai atvira. Ir tiesiog prieš juos, atokiau, stovėjo šarvuotas zenitinis pabūklas, o už jo tušti sunkvežimiai.

Vos pradėjo kalti kulkosvydis, zenitinio pabūklo bokštelis pradėjo sukstis. Jie bėgo per gatvę. Kulkosvydis išspiovė savo seriją. Jie jau gulėjo ant šventoriaus kelio dulkų. Jie šliaužė kaip driežai, rangydami, pasiremami rankomis, alkūnėmis ir keliais, neišleisdami iš delno sunkaus šautuvo. Išsivaidyti aplink mūšio vietą, jie visiškai neteko orientacijos. Orientacija buvo tikrai vienintėlė: vengti vietos, kur gali lengvai užmušti.

Viso gatvės mūšio struktūroje buvo būdinga tai, kad priešai vis užėina vienas kitam į užfrontę. Tai buvo žaidimas "pasilėpti - surasti". Slėpėsi žmonės, o ieškotoja, atkaklus ir guderus, buvo mirtis.

Pro tą patį namą su jaukiu apleistu butu, pro kurį išsiveržė Leonas ir jo draugai, prospektą šaligatvin iššoko būrys raudonarmiečių. Tai buvo akimirka - kažin kur pradėjo kalti kulkosvydis ir raudonarmiečiai tuoj smuko atgal. Jie dingto tuose namuose pro kur išbėgo partizanai.

Į Leono būrelį tarp dulkinių krūmų šliaužė keli partizanai. Jie šliaužė kaip driežai. Vieta buvo atvira. Vieta buvo kaip tik prieš tą namą, kuriame tūno raudonarmiečiai.

-Saugokitės! - sudėjęs rankas rupu, suriko jiems Leonas - Saugokitės namo!

Pagalau jie išgirdo įspėjimą. Bet toje vietoje jie nebeturėjo kur dingti. Jie šliaužė į tikrą mirtį. Vienok niekas nešaudė iš baisaus namo langų. Partizanai prisijungė prie būrelio, kuriame buvo Leonas. Tarp jų atšliaužė dvi merginos. Jos ieškojo sužeistųjų.

Ilgesingai, kaip priešmirtinės minutės, slinko staigios tylos akimirka. Ir tuoj smarkus susišaudymas užsidegė šventoriaus gale prie senosios bažnyčios. Išsipaūdes prie žemės, Leonas matė, kad kulkos, grėždamos į akmenį, sukulė skeveldromis granitinį šventoriaus paminklą. Jau kalė ke li kulkosvydžiai; kurčiai, kaip atsidusdamos, kiauktelėjo rankinės granatos. O plati gatvė buvo baugiai tuščia. Kulkos pjovė vartus, kirtė medžių šakas. Visi sušliaužė prie tvoros. Bėgti iš čia nebebuvo kur. Jie buvo čia kaip dideliame, atvirame narve.

Tereikia, kad prieitų prie vartų ir šaudytų juos pasirinktinai. Bet toji mirties baimė, kuri vertė juos spausintis į dulkes ir šliaužti mikliai, kaip šlaižioja driežai, ir kitus sulaikė eiti prie vartų ir mėginti išsiveržti į šventorių.

Vėl prasidėjo nesuprantami reiškiniai: iš namo, kur, jie tikėjo, slėpėsi raudonarmiečiai, išbėgo partizanai. Jie bėgo drąsiai, kaip per manevrus, su šautuvais parengty. Ir buvo partizanų daug.

-Valio! - suriko visi čia šventoriuje. Mirties baimė pakito pergaltės triumfu. - Valio!

Bet pergaltės nebuvo, o buvo bėgimas. Ne, tai nebuvo bėgimas. Tai buvo ataka, puolimas zenitinio pabūklo.

Daina Ancevičiūtė, 5 kl. dir. J. Širkos apdovanojama už gražiai nupieštą Lietuvos istorinį žemėlapi Lietuviškojo žodžio šventėje, kuri įvyko Kr. Donelaičio mokyklose balandžio 11 d.

J. Tamulaičio nuotr.

Partizanai bėgo gangstydamiesi rūkstiančiu tanku. Degantis namas buvo tos atakos fone. Granatos, metamos po šarvuočio tekiniais, pliauskė, kaip daužomos elektrinės lemputės. Jau bėgo partizanai atgal, išsibarstydami būreliais. Jau vilko kaikiuriuos iš plačios gatvės už pažastų.

Tiesiai į partizanus, kaip atsakymas į jų ataką, iš už gatvelės kampo, už degančio namo išsiveržė būrys raudonarmiečių ir bėgo atkirsdamas partizanams pasitraukimą. Viskas pa-našėjo į moksleivių žaidimą mokyklos kieme. Tuoj trenkė du granatų sproginiai, jau nebe po šarvuočiu, bet tarp žmonių. Skardžiai, barstydami aidaisius, pradėjo kalti paslėptas partizanų kulkosvydis. Keista jusle juto partizanai savo kulkosvydį.

Visi griuvo žemėn - kareiviai ir partizanai - stengdamiesi išsipausti į ją, skubėdami dar prieš mirties akimirką slėptis toje žemėje, tose aitriose kelio dulkėse, lyg nežinotų, kad jie pailsės toje žemėje po mūšio, be pastangų į ją išsipausti.

* * *

Pagerbdami istorinio, birželinio lietuvių tautos sukilimo prieš okupantą sukaktį, spausdiname Jurgio Gliaudos romane pateiktą to sukilimo epizodą "Ora pro nobis" nagrinėja persekiotojo ir persekiojamųjų santykius, nustatė literatūrinę kritiką - "Ora pro nobis" sulaukė okupanto ir jo užsienio bendradarbių neapykantos. Tai geriausia atestacija šiam romalui. Red.

Už geriausią Lietuvos vaizdų albumą mokykl. J. Polikaitis išteikia dovaną V kl. mok. Tomui Vasiliauskiui Lietuviškojo žodžio šventėje Kr. Donelaičio mokyklose balandžio 11 d. J. Tamulaičio nuotr.

PAS MUS LANKĖSI POETAS K. BRADŪNAS

Kovo 28 d. į Kr. Donelaičio aukšt. mokyklos VIII kl. atsilankė poetas Kazys Bradūnas, pakviestas literatūros mokykl. R. Kučienės. Jis yra gimęs 1917 m. Jau nuo penkiolikos metų rašo poeziją. Yra išleidęs 15 knygų.

Svečias mums kalbėjo apie Lietuvos krikšto jubiliejų. Lietuviai yra naujakrikščiai - priėmė krikštą, "tik" prieš 600 metų. Lietuviai anksčiau nesikrikštijo, nes matė vokiečių klastingumą, paslėptą po kryžiumi. Jie nebuvo prieš krikščionybę, bet prieš vokiečių pavergimą. Poetas mums paskaitė savo eilėraščių - "Su sitikimas Kiršuos", pagal tikrą atsitikimą, kurį jis atsimena iš vaikystės. Taip pat paskaitė eilėraštį iš naujausios savo knygos "Krikšto van duo Joninių naktį", kuriame pirmoji eilutė paimta iš Martyno Mažvydo ka tekizmo "Broliai ir seserys, imkit mane ir skaitykit".

Mokiniai gyvai domėjosi svečio kalba ir klausė įvairių klausimų. Viena mokinė paklausė, ar jo kūrybai turi didesnės įtakos religija, ar tautiškas? Jis atsakė, kad religija turi mažiau įtakos jo poezijoje. Čia nėra nustatyta, ką poetas gali ar turi rašyti, ne taip, kaip dabar Lietuvoje, kur švenčiausia visų lietuvių vieta - Vilniaus katedra yra paversta paveikslų galerija ir koncertų sale.

Mokiniai buvo patenkinti poeto Bradūno atsilankymu. Visos klasės vardu jam padėjo Inga Balzaraitė ir Gita Gilvydytė. Esame dėkingi mokytojui R. Kučienai už suteiktą progą susipažinti su garsiu poetu.

Dainius Brazaitis, 8 kl.

LIETUVIŠKOJO ŽODŽIO ŠVENTĖ KR. DONELAIČIO MOKYKLOSE

Gegužės 10 d. Margučio surengtame Paltinų koncerte buvo įteiktos Petro Daužvardžio fondo premijos jaunosios žurnalistėms. Iš kairės: Petrus Petrutis, Margučio vedėjas ir Petro Daužvardžio fondo valdybos vicepirmininkas, Danutė Račiūnaitė, Rita Likanderytė ir Agnė Katiliškytė. Jono Tamulaičio nuotr.

Kr. Donelaičio pradžios ir aukštesniosios lit. mokyklos Lietuviškojo žodžio šventė įvyko š. m. balandžio 11 d. mokyklos patalpose.

Programos pranešėjai buvo aštuntosios kl. mokiniai Rasa Dudėnaitė ir Linas Buntinas. Programos metu buvo įteiktos premijos XIII-jo mokyklų laikraščio "Pirmieji žingsniai" konkurso laimėtojams. Ši programos punktą pravedė mokykl. D. Bindokienė, kuri yra ilgametė laikraščio globėja ir redaktorė. Ji pranešė, kad šie jau paskutiniai metai mokykloje - ji yra išdirbus 25-rius metus - o laikraščio globą perims mokykl. Gr. Sturonienė. Mokykl. Bindokienė padėjo konkurso mecenatams ir laikraščio bendradarbiams mokiniams. Pasikvietus į talką mokykl. R. Rekašius, kuris buvo vienas iš vertinimo komisijos narių (kiti vertinimo komisijoje buvo: D. Bindokienė, R. Kučienė ir dir. J. Širka), išdalyjo premijas laimėtojams. Jų buvo 34 iš pradžios ir aukštesniosios mokyklos. Mokiniai rašė rašinius, kūrė eilėraščius ir piešė piešinius, tinkančius laikraščio viršeliams.

Po premijų įteikimo laimėjusius sveikino dir. J. Širka ir Tėvų komiteto pirm. R. Dumbrys. Meninėje dalyje savo premijuotą kūrybą skaitė šie mokiniai: Gailė Sabaliauskaitė, 8 kl., Onutė Utz, 4 sk., Zigmas Woodward, 5 sk., Lina Gaižutytė, 6 sk., Vėnta Norvilaitė, 6 sk., Linas Buntinas, 8 kl., Daina Ancevičiūtė, 5 kl., Elena Tuskenytė, 7 kl. Į skaitymo tarpus visa salė padainavo kelias dainas, vadovaujant mokykl. D. Polikaičiui.

Kiekvienais metais penktosios kl. mokiniai ruošia Lietuvos vaizdų albumus. Geriausi albumai apdovanojami Lietuviškojo žodžio šventėje. Į sceną buvo pakviesta geografijos mokykl. Alicija Brazaitienė, kuri, kartu su mokykl. J. Polikaičiu, iškviėtė geriausių albumų paruošėjus ir apdovanojo knygomis bei pinigine dovana. Albumai buvo išdalyti mokiniams.

Poetas Kazys Bradūnas kalba Kr. Donelaičio aukštesniosios mokyklos VIII kl. mokiniams. Toliau matyti du mokiniai, kurie užrekduoja svečio žodžius. K. Bradūnas lankėsi VIII kl. kovo 28 d. R. Musonytės nuotr.

Andrėja Kabliauskaitė, 8 kl.

Rasa Dudėnaitė, 8 kl. Iaimėjo pirmąją vietą Kr. Donelaičio mokyklų XIII-tame laikraščio konkurse. Jai dovaną Lietuviškojo žodžio šventėje balandžio 11 d. išteikia mokykl. R. Rekašius.

J. Tamulaičio nuotr.

D.G.
Lietuvos Evangelikų-Liuteronų
Bažnyčios Vyskupui Jonui Kalvanui
J. Gagarino g-vė 68
235900 Tauragė
L.T.S.R. - Lietuva - U.d.S.S.R.

6800 Mannheim 71, 1987, 5.5

Mielas Vyskape!

Nuoširdžiai dėkoju Tau už labai malonų kvietimą dalyvauti Lauksargių bažnyčios 100 metų jubiliejų 1987 m. liepos mėn. 19 d. ir Lietuvos krikščionų 600 metų sukaktuvėse.

Negalėdamas asmeniškai Jūsų šventėje dalyvauti, man yra ypatingai malonu, šia proga, Tau ir visiems dalyviams-ėms pasiųsti asmeniškai nuoširdžiausių sveikinimų jubiliejaus proga ir geriausių linkėjimų: sekmės ruošiant šią šventę, reiškiau savo brolišką solidarumą su visais evangelikais kunigais, parapijų pirmininkais, broliais bei sesėmis Lietuvoje ir Dievo palaimos kilnuose darbuose Viešpaties vymoogyne.

Lauksargių bažnyčioje esu 1919 metais krikštytas ir 1933 metais konfirmuotas. Tą dieną būsiu su Jumis t.y. liepos mėn. 19 d. mintimis ir maldose kartu.

Šiemet mini visi lietuviai evangelikai ir katalikai Lietuvoje ir Vakaruose Lietuvos krikšto 600 metų sukaktuves. Tai yra labai svarbus įvykis, kai lietuvių tauta priėmė tikėjimą į Jėzų Kristų ir tapo krikščioniškųjų Europos tautų šeimos nare.

"Kaip malonu ir kaip miela broliams gyventi vienybėje... Tai lyg rasa, kuri gaivina... Viešpats čia teikia palaimą, gyvybę ir gyvenimą per amžius."

Psalmė 133

"Uoliai sergėkite Dvasios vienybę taikos ryšiais. Vienas kūnas ir viena Dvasia, kai esate pašaukti į vieną savo pašaukimo viltį. Vienas Viešpats, vienas tikėjimas, vienas Krikštas. Vienas Dievas ir visų Tėvas, kuris virš visų, per visus ir visuose."

Efeziečiams 4,3 -6

Su nuoširdžiausiais sveikinimais ir geriausiais sveikatos linkėjimais Tau, Tavo didž., gerb. Ponai, šeimai ir visiems broliams ir sesėms, kurie dalyvaus Lauksargių bažnyčios 100 metų jubiliejuje ir Lietuvos krikšto 600 metų sukaktuvėse.

lieka Tavo ištikimas Dievo
tarnas

Fr. Skėrys
evangelikų kunigas

P.S. Vakar gavau malonų kvietimą iš ponios J. Knispelienės, kunigo Petro Knispelio žmonos, dalyvauti Lauksargių bažnyčios 100 metų jubiliejuje 1987 m. liepos mėn. 19 d. iš Lauksargių. Jei irgi neigiamą atsakymą duosiu.

LIETUVOS KATALIKAI SKELBIA MALDOS DIENAS UŽ ĮKALINTUOSIUS

Lietuvių Informacijos Centro duomenimis bent 36 žinomi lietuviai sąžinės kaliniai šiuo metu atlieka bausmes sovietų lageriuose, kalėjimuose ar psichiatrinėse ligoninėse už tai, kad bandė įgyvendinti teises, kurios yra sovietų ir tarptautinės teisės garantuojamos. Jų tarpe trys kunigai: Jonas-Kastvitis Matulionis, Alfonsas

Svarinskas ir Sigitas Tamkevičius. Vakarų žiniomis, politinių kalinių skaičius Sovietų Sąjungoje siekia nuo 400 iki kelių tūkstančių.

Vėliausiomis žiniomis, įkalintieji kunigai, kun. Alfonsas Svarinskas ir kun. Sigitas Tamkevičius, buvo sugrąžinti iš Vilniaus į lagerį už tai, kad atsisakė pasirašyti kaltės oripą

žinimą. Kun. Tamkevičius buvo parvežtas į Vilnių iš Permės lagerio net du kartus. Paskutiniomis žiniomis jį kovo 29 išvežė iš Vilniaus į kitą politinių kalinių lagerį, į Mordovijos 385-3-5, kur vienu metu kalėjo Vytautas Skuodis ir Petras Paulaitis. Kun. Svarinskas buvo sugrąžintas į Permės rajoną, kur anksčiau kalėjo.

Praeitą mėnesį, keli buvusieji kaliniai spaudos konferencijoj Maskvoj paskelbė, kad bent dešimt kalinių, kurie buvo paimti iš lagerių ir parvežti į respublikinius, ar miesto, kalėjimus, buvo sugrąžinti, kai atsisakė pasirašyti dokumentus, prašančius valdžios malonės.

Gegužės 1 datuotame laiške iš Mordovijos lagerio, Tamkevičius rašė, kad jam "Dievas davė puikią misiją". Artimieji jį apibūdina kaip vieną "iš aktyviausių, sumaniausių ir drąsiausių Lietuvos kunigų... Gyvo būdo sugėbėjo visur, kur jis tik dirbo, patraukti prie Dievo ir Bažnyčios vaikus ir jaunimą. Drąsiai juos katekizavo, nebijodamas jokių bausmių..."

Dešimt Lietuvos buvusių, įskaitant paleistų sąžinės kalinių, išsiuntė Gorbačevui protesto laišką reikalaujant laisvės įkalintiems kunigams bei kitiems politiniams kaliniams. Protesto laišką tarp kitų pasirašė: Nijolė Sadūnaitė (atlikusi 6 metus už LKB Kronikos perrašinėjimą), Mečislovas Jurevičius (3 metus už religinės eisenos organizavimą), Julius Sasnauskas (6-1/2 metus dėl pogrindžio spaudos dauginimo), Jadvyga Bieliauskienė (4 iš 7 metų bausmės dėl jaunimo katekizavimo), Antanas Terleckas (6 iš 8 metų bausmės dėl pogrindžio spaudos dauginimo). Vytautas Skuodis (7 iš 12 metų bausmės dėl pogrindžio spaudos dauginimo) ir dr. Algirdas Statkevičius (7 metus psichiatrinę ligoninę už Lietuvos Helsinkio grupės veiklą).

Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa ragina lietuvių parapijas organizuoti dalyvauti šiame maldos vajuje, įtraukiant kitataučius bei informuojant vietinę katalikų spaudą ir vyskupijos kanceliariją. Norintiems prašant, Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa mielai sutinka pasiųsti papildomos informacijos nurodytiems kitataučiams apie viršminėtus įkalintuosius.

(LIC)

DETROIT, MI

600 M. JUBILEJUS

Jubiliejus Detroite įvyko gegužės 24 d. Šv. Antano parapijos šventovėje. Prasidėjo su iškilmingomis pamaldomis 10:30 val. Mišias atnauvo parapijos klebonas kun. Alfonsas Babonas ir tai dienai pasakė pritaikintą pamokslą. Buvo įneštos į šventovę organizacijų, Lietuvos ir Amerikos vėliavos. Mišias gražiai giedojo, nors ir ne gausus, parapijos choras, vargonavo St. Slizys, giedojo sekančias giesmes: Įžanginė giesmė "Pulkim ant kelių muz. J. Naujalis, Kyrie "Viešpatie pasigailėk" muz. St. Slizio, Gloria "Garbė Dievui aukštybėse" pritaikinta St. Slizio, Ištrauka iš kantatos "Išklausk Lietuvos" muz. St. Slizio, Choras su duetu, du etą atlieka: B. Janušienė ir St. Slizys, Sanctus-Benediktus" Šventas ir garbė Tam" muz. St. Slizio, Didysis Amen muz. St. Slizio, Agnus Dei "Dievo avinėli" muz. St. Slizio "Aukščiau siojo garbei" muz. L. Beethoven ir Gegužinės pamaldos. Visos giesmės gražiai nuskambėjo. Nuotaika švento vėje pakili, šventiška. Po pamaldų, akademija svetainėje. Pradėjo Šv. Antano parapijos Tarybos pirm. Biru-

A. VILIMAS MOVING

Apdraustas perkraustymų
Įvairių atstumų
Tel. 376-1882 ar 376-5996

823 West 34-th Place,
Chicago, IL

Dr. FRANK PLECKAS

Optometristas
Tel. 737-5149

Malba lietuviškai.

TIKRINA AKIS, PRITAIKO
AKINIUS & "CONTACT LENSES"

2618 West 71-st Street, Chicago,
Illinois 60629.

Valandos pagal susitarimą.
Uždaryta trečiadienį ir šeštadienį.

BUS LIETUVA...

Tamsioje tyloje
Plieskosios žvaigždės,
Sukliko paukštelis
Dūžių pasibaidęs.
Įsiveržęs pro duris,
Šaukė suklypęs karys,
Renkitės skubiai, prakeikti!
Baisiojo Birželio naktį,
Ašara ištryško karti
Į Sibirą vežamų,
Iš tėviškių, iš namų.
Gyvulinius vagonus,
Be vandens ir be duonos
Maišės su rauda,
Keiksmų ir malda.
Gelbėk! "Tėve mūsų"
Kudikis užduso.
Gelbėk! "kurs esi"
Gimdančių dalia baisi...
Tartum vėtroj žvakelės,

Geso virpėdamos jos,
Skausmuos gyvybės naujos.
"danguje! Teesie šventas"
Šalia kuklios mantos,
Senutės, mažyliai,
Ašaras išverkę
Jau vaitojo tyliai.
Žiliai su vaikinais,
Mintimis dalinos,-
Sudie, knygos, vagos,
Lietuva tėvyne,
Supsim gulauos -
Tautų kapinyne.
"ir atleisk mums mūsų"
Garvėžys atsiduso,
Traukinys pajudėjo,
Link šalies niekadėjo.
Sustaugė maskolis šuva,-
BE LIETUVIŲ BUS LIETUVA.

ANT. SUKAUSKAS

St. Radžiūnas

Neringa RESTAURANT LITHUANIAN CUISINE

MARIUS & EMILJA KIELA
2632 W. 71ST STREET, CHICAGO, IL 60629
476-9026

Open 8 AM to 8 PM

DAINA RESTORANAS, SALĖS,

BANKETŲ SALĖS ATIDARYTOS 7 DIENAS SAVAITĖJE
nuo 11 v.r. iki 8 v.v.

Šeštadienį ir sekmadienį atidaryta pusryčiams nuo 8 val. ryto
Taip pat galima gauti visokias pyragų išsinešimui.

Maloniai kviečia jus atsilankyti nauji "DAINOS" savininkai
2656 W. 71-st St. Stasys ir Joana BAFIAI
Chicago, IL 60629 Tel. 312/434-9666

PASSBOOK SAVINGS...

the best way to save regularly!
High Interest Rates
Paid on Savings
Interest Compounded
Daily and Paid Quarterly

see us for HOME financing.

AT OUR LOW RATES
WITH REASONABLE
TERMS TO SUIT YOUR NEEDS
FSLIC

2212 WEST CERMAK ROAD
CHICAGO, ILL. 60608

PETER KAZANAUSKAS, Pres.

Tel. 847 - 7747

Hours: Mon. - Fri. 9-4
Thur. 9-8, Sat. 9-1

SERVING CHICAGOLAND
SINCE 1905

Mutual Federal Savings and Loan

A - J MEATS

Prime & Choice

SKANIAUSIOS LIETUVIŠKOS ŠVIŽTOS IR RŪKYTOS DEŠROS
DELIKATESŲ SKYRIUS

2433 W. LITHUANIAN PLAZA COURT, CHICAGO, IL 60629

Tel. 436-6888

ANTANAS PLIENIS

A & L INSURANCE AGENCY

Tel. 523-8775

4645 So. Ashland Ave., Chicago, IL 60609

Real Estate - Mortgage Loans - Income
Taxes

Turime gyvybės draudimus nerūkantiems pigesnėmis kainomis, ligoninių, automobilių vairuotojams nuo 16 iki 80 metų, nuo gaisrų ir visus kitus draudimus.

Notariatas • • • • • Aleksas Lauraitis

Midland Federal
Savings and Loan Association

70 metų aptarnauja lietuvius

Indėliai iki \$100,000.00
Apdrausti Federalinės valdžios

MARQUETTE PARK
2657 WEST 69th STREET
925-7400

BRIGHTON PARK
4040 ARCHER AVENUE
254-4470

BRIDGEVIEW
8929 S. HARLEM AVE.
598-9400

Petras Mašalaitis, London, England 1,000.00
L.A.S. Hot Springs Skyrius 100.00
Antanas Juozaitis, Lakewood OH 70.00

L.A.S. Delhi Skyrius 50.00
Geddy ir Helen Rugieniai 50.00
Tillsonburg, Canada 50.00
J.A. Rasys, Cambridge, MA 30.00

Aldona Rimienė, Chicago, IL a.a. vyro Alfonso atminimui 25.00
Aldona Rimienė, Chicago, IL a.a. Valerijono Šimkaus atminimui 25.00

Česlovas Satkas, Kirtland, OH 25.00

A. Ubavičius, London, Canada 25.00

Birutė Žemaitienė, Chicago 20.00

Salomėja Nikantienė, Hot Spr. 20.00

Vanda Jakubickienė, Delhi, Can. 20.00

Emilija Mažeika, Westmont, IL 10.00

Pranas Juozaitis, Wasaga Biech Canada 10.00

Pranas Dovydaitis, Los Ang. CA 10.00

K. Sidlauskas, St. Pet. Beach, FL 10.00

Stanley Smaizys " " 10.00

Liet. Pajūriui 10.00

Joseph Liutkenis, Chicago 10.00

B. Čepauskas, Gulfport, FL 10.00

Jonas Mačiulskas, Cambridge, MA 10.00

Osvaldas Nagelė, Hot Spr. AR 10.00

Vincas Valkavickas, Chicago 5.00

J. Bajoraitis, Hamilton, Canada 5.00

A. Lileikis, Norwood, MA 5.00

Vytautas Matonis, Philad. PA 5.00

Jonas Zabulionis, Toronto, Can. 5.00

J. Kapačinskas, Chicago 5.00

Vaclovas Mažeika, Park Ridge IL 5.00

Povilas Bielskis, Willoughby, OH 5.00
A. Dundulis, Chicago, IL 5.00
Stasys Liepas, N. Buffalo, MI 5.00
Kazys Mereckis, St. Pet. Beach FL 3.00

Visiems nuoširdžiausiai dėkojame!

Mums Rašo :

Pr. Dovydaitis, Los Angeles, CA :
- Džiaugiuosi gaudamas Jūsų leidžiamą laikraštį ir mielai laikiu jį, nes randu daug ką įdomaus, ypačiai patinka politinė linija.

M. P. Juozaičiai, Canada :
Dėkojame Jums už tokį turiningą laikraštį, kuris tikrai vertas skaityti kiekvienam mūsų lietuviui.

Juozas Tamašauskas, Putnam, CT :
- Labai atsiprašau, kad pasivėlinau atnaujinti prenumeratą. Prašom man atleisti senam žmogui, nes senatvėje užpuola visos negalės. Tas laikas bėga per greitai, tai nespėju vyti, kadangi jėgos išseko. Linkiu Jums viso geriausio, geros sveikatos ir Dievo palaimos.

Tariu nuoširdų ačiū!

Mes gerbiame visus mūsų Laisvosios Lietuvos skaitytojus ir dėkojam už gražius ir nuoširdžius atsiliepimus.

Skaitykit ir Platinkit LAISVĄ LIETUVĄ

KANADOS LIETUVIŲ RAŠYTOJA-POETĖ MARIJA AUKŠTAITĖ YRA PARAŠIUS SEKANČIAS KNYGAS:

ROŽIŲ VASARA, - Eilėraščiai \$ 7,00
IŠEIVĖS KELIU, - Autobiografija 5,50
IŠEIVĖ, - Kelionių aprašymai 6,00
ANT MARIŲ KRAŠTO, - Romanas 10,00
NUBANGAVĖ, KŪDIKYSTĖS DIE NOS, - Autobiografija 7,00
LYRIKA, - Eilėraščiai, Posakiai. 8,00

Šias knygas dar galima užsisakyti minėtom kainom pridėdam \$1.50 persiuntimo išlaidom, - sekančiu adresu:

A. F. Navikevičius
46 Arthur Mark Drive
Port Hope, Ontario L1A 3X1
Canada

Geriausia dovana Prof. A. VOLDEMARO Raštai I ir II tomas

MIELI SKAITYTOJAI, Prašome įsigyti šiuos du tomus ar kitems pasiųsti kaip dovana, tuo paremsite LAISVOSIOS LIETUVOS knygų leidyklą.

I ir II-ro tomo kaina tikrai \$20.00

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio išleistos premijuotos knygos:

1. J. Gliuda - Aitvarai ir Gira - - - - - \$4.00
2. A. Kairys - Istikimoji Žolė - - - - - \$4.00
3. A. Baronas - Vėjas Lekia Lyguma - - - - - \$4.00

Kitos knygos:

4. B. Kemežaitė - Sudiev! Aš Išeinu... - - - - - \$4.00
5. V. Bražėnas - Samokslas Prieš Žmoniją - - - - - \$2.50
6. St. Jakubickas - Kas yra Lietuvos Atgimimo Sąjūdis \$5.00
7. A. Kašubienė - Žirgeliai (Eilėraščiai) - - - - - \$2.50
8. M. Blynas - Lietuvos Senovės Paminklai - - - - - \$10.00
9. M. Blynas - Nostradamus ir Pranašystės - - - - - \$5.00
10. M. Blynas - Lietuvos Reikalais - - - - - \$6.00
11. M. Blynas - Gynybinių Vilniaus Sienų nugriovimas. Vertimas. - - - - - \$3.00
12. Valerijonas Šimkus - Atsiminimai I dalis - - - - - \$10.00
13. M. Blynas - Tikroji Pracitis - - - - - \$6.00

Prašau užpildyti ir iškirpus pasiųsti LAISVAJAI LIETUVAI, 2618 West 71st Street, Chicago, IL 60629.

Siunčiu 15 dol. metinę prenumeratą ir prašau siųsti LAISVĄ JĄ LIETUVĄ.

Siunčiu \$..... už nurodytas knygas

Vardas ir pavardė

Numeris ir gatvė

Miestas, valstija ir pašto zona

Svarbus Kvietimas

VLIK-o Taryba birželio mėn. 19 dieną, 7 val. vakare, Liet. Taut. namuose (6422 So. Kedzie Ave.) rengia VLIK-o valdybos pirm. dr. Kazio Bobelio ir Tarybos Politinės Komisijos narių - P. Naručio ir J. Jurkūno spaudos konferenciją-pranešimą Chicago spaudoje ir visuomenei. Visus besidominčius VLIK-o veikla, maloniai prašome dalyvauti.

Šv. KAZIMIERO lietuvių bažnyčioje Gary, IN, birželio 14 d. 10 val. r. bus iškilmingas Lietuvos krikščionybės minėjimas. Koncelebruos šv. Mišias atnašaus du vyskupai ir keli kunigai, giedos du operos solistai. Po iškilnių sode bus vaišės. Tikimasi, kad iš kilmės dalyvaus daug lietuvių iš Indianos, Illinois, Michigano valstijų, - Beverly Shores, Union Pier, Harbert, East Chicagos, Chicagos ir kt. Iškilmes organizuoja Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. dr. Ignas Urbonas

I KRIKŠČIONYBĖS 600 METŲ minėjimo iškilmes, kurios bus Romoje birželio 28 d., taip pat tą dieną bus kitas istorinis įvykis - arkiv. JURGIS MATULAITIS bus paskelbtas palaimintuoju, - iš Chicagos vyksta apie 250 žmonių. Iš New Yorko vien vyčių vyks ta apie 170 žmonių. Tikimasi, kad iki pačių iškilmių dar daugelis vyks, kad iškilmėse susidarytų bent tūkstantis lietuvių.

I Gegužinę

Š.m. birželio mėn. 13 d., 11 val. r., Rockfordo pensininkai ir šauliai, Rockfordo lietuvių parke ruošia tradicinę metinę gegužinę, į kurią mielai kviečiame mielus čikagiečius, rockfordiškius bei visus apylinkėje gyvenančius lietuvius.

Kartu praleisime popietę gražioje, plačiašakiais medžiais apsuptoje upės pakrantėje, pasikalbėti, pasivaikinti, o gal ir "senelių" polkutę sušokti.

Šeiminkės pasižada pavaišinti skaniais valgiais, o vyrai, kaip visada, troškuli numalšinti.

Visi senstame, jėgos mažėja, o gal, paskutiniai metai bebus tokie gražūs kartu su paukšteliais pačiulbėti.

Kviečiame kuo skaitlingiausiai dalyvauti ir sakome iki malonaus pasimatymo.

Valdyba

Detroit, MI

Švyturio Jūrų Šaulių Kuopa

PILĖNŲ STOVYKLOS ATIDARYMAS

Gegužės 31 d. įvykęs "Švyturio" jūrų šaulių kuopos Pilėnų stovyklos atidarymas buvo sėkmingas ir gražiai prarastas. Diena buvo labai graži ir į atidarymą atvyko gausiai svečių, kurių tarpe buvo ir iš kitų miestų. Sesės ir broliai šauliai šiam atidarymui buvo gerai pasiruošę. Visi atvykusieji buvo pavaišinti ir pagirdyti. Bilietukus pardavinėjo Romas ir Algis Macioniai.

Vincas Žebraitis, Vladė Šiurkienė ir Tina pravedė dovanų dalinimą ir išdalino 26 dovanas.

Kuopos pirmininkas Bronius Valiukėnas padėjo svečiams už gausų atvykimą, įteiktas dovanas ir stovyklos išlaikymui aukas pakvietė visus atvykti ir dalyvauti kuopos dvidešimties metų sukakties minėjime, kuris įvyks š.m. liepos 4-5 d. šioje stovykloje. M. liepos 4 d. bus banketas ir ant rytojaus mišios ir akademija. Dvidešimties sukakties proga leidžia mas leidinius ir jame dedami sveikinimai, kuriuos tvarko Jūrų šaulių vadovas Mykolas Abarius.

Kuopos moterų vadovė Onutė Selėnienė padėjo svečiams už gausų atsilankymą ir savo talkininkams paruošiant maistą, bei iškepus ir padovanotus pyragus. Maisto paruošimas užsitęsė dvi dienas ir jame dirbo: G. ir B. Valiukėnai, S. ir B. Telyčėnai, S. ir A. Grigaičiai, O. ir M. Abariai, S. Sirutienė ir E. Kobelskienė. Pyragus auškojo: B. Vasiliauskienė, S. Telyčienė, L. Macionienė, O. Abarienė, Lengmukienė, Talikino. M. Želvienė ir E. Bražiūnienė. Meno parodoje A. Grigaitis turėjo išstatę 6 skulptūras: muzikantą, Fakyra, Fiddler on the roof. Pasakyk, Rimšos Vargo Mokyklą, ir Prageriau žirgelį. Salėje skambėjo mu-

37-tos ŠALFAS S-gos sporto žaidynės New York'e ir t.t. New York'o Lietuvių Atletų klubo "A" klasės vyrų krepšinio komanda laimėjo finalines rungtynes prieš Toronto Aušrą 103 : 93. I-moj eil. iš k.: J. Matulaitis, R. Vaitkus, M. Vaitkus, J. Milukas, G. Mikalauskas. II-je eil.: J. Didžbalis, R. Naronis, C. Schaefer, R. Šimkus, P. Torney, S. Birutis. L. Tamošaičio muotr.

Ar Jau Skaitėte ?

Lietuvos krikščionybę įvedė Mindaugas. Ši knyga išleista 1987 m. 285 psl., kaina \$10.00. Paremta istoriniais ir archeologiniais duomenimis. Gaunama pas platintojus. Užsakymus siųsti: Antanas Marma 4601 S. Talman Ave., Chicago, IL 60632.

TADAS DABŠYS, Eugenijaus Kriaučeliūno premijos laureatas

Jis yra PLJ sąjungos vicepirmininkas ir administracinių reikalų vedėjas. LJ sąjungos Los Angeles skyrybos pirmininkas, JAV LB XI tarpybos narys, LB Vakarų apyg. jaunimo reikalų vedėjas. Kalifornijos u- to Los Angeles mieste, UCLA, Lietuvių studentų sąjungos (kartu su D. Novickiu ir A. Avižieniu) steigėjas ir pirmas skautas-akademikas, paskautininkas, "Kalniškių" tunto turtininko adj., LB ansamblio "Spindulys" vyr. seniūnas; priklauso TF Los Angeles valdybai, Kalifornijos liet. respublikonams, Liet. Žurnalistų s-gai, Los Angeles dramos sambūriui, Šv. Kazimiero parapijos chorui.

Marquette Parko Namų Savininkų Or-ja Ruošiasi Paminėti 50 m. Sukaktį

Valdyba kiekviename posėdyje suka savo galvas, kaip čia geriau ir sklandžiau suorganizuoti šį taip svarbų 50-metų jubiliejus paminėjimą; reikia įdėti daug darbo ir vieningo pasiryžimo, atrodo, kad yra gana entuziastingas dabartinėje valdyboje ir visų narių tarpe, kurie šiltai tam pritaria ir prisižadėjo kiek galėdami padėti.

50-metų sukakties jubiliejus bus atšvęstas rugsėjo 26 d. 1987 m., parapijos salėje su gražiai paruoštu banketu. Bus geras maistas, puiki muzika, atviras baras troškuliui numalšinti, o svarbiausia, kad būtinai visi geroj motaikoje. Ruošiamasi išleisti 50-metų sukakties - knygą. Reikalingos biografinės žinios, kur bus daugiausia įdėta darbo ir rūpesčių, kaip sklandžiai tą viską surengti. Taip pat kreipsimės į bizerius, šeimas ir pavienius asmenis, prašydami jų pagalbos ir piniginių paramos. Bus paruošiami knygos lapai dėl sveikinimų ir biznio paskelbimo. Yra sudarytos komisijos tiems reikalams tvarkyti ir prašome mūsų marketparkečių, o taip pat or mūsų artimųjų Brighton Parko lietuvių ir visų kolonijų lietuvių neuždaryti durų, jeigu bus į jas pasi-belsta ir atverti savo duosias širdis su visokeriopu prisidėjimu prie šios ruošiamos knygos išleidimo.

zika ir kai kas šoko. Visų atvykusių buvo gera motaika ir tas buvo matyti iš jų duodamų stovyklos išlaikymui aukų.

A. GR.

VIDA JANUŠIENĖ, pravedė Eugenijaus Kriaučeliūno jaunimo premijos įteikimo iškilmes.

Sol. Nelė Paltinienė ir muz. Arvydas Paltinas, Margučio surengtame koncerte, Jaunimo centre. Šiemet Paltinai koncertavo Bostone, Baltimorėje, Omahoje, Chicagoje ir Detrote. Ateinančiais metais planuojama Paltinų koncertus surengti Chicagoje, Clevelande ir Kanadoje.

J. Tamulaičio muotr.

Renginiai

Birželio 20 d. "GINTARO" debiutančių balius Palmer House, Chicagoje.

Biželio 27 d. - 8-tasis Chicagos Lietuvių Festivalis 69-toje gatvėje, Marquette Parke, Chicagoje.

Liepos 10-12 d. - Brighton Parko Lietuvių festivalis Western Ave. tarp 43-47 gatvių.